

VIHARNIK

LETO XXIII / ŠTEVILKA 12, DECEMBER 2001 / POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 2380 SLOVENJ GRADEC / CENA 330 TOLARJEV

Srečno!

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC**

Tako kot velja,
da je posamezno drevo
močnejše in odpornejše,
če raste v skupini dreves,
kot če je nekje
na samem izpostavljeno
vplivom okolja;
tako velja za ljudi,
da smo močnejši in varnejši,
če imamo
življenje organizirano v
skupnosti, pa naj si bo to
skupina držav,
država
ali lokalna skupnost.
Tako velja tudi
v poslovnem svetu,
da so podjetja
močnejša,
če dobro sodelujejo
s svojimi poslovnimi partnerji.
Partnerstvo
pomeni sodelovanje
na dolgi rok,
pomeni prilagajanje,
dopolnjevanje,
v skupnem cilju
izboljšanja
(prizadevanja za rast) in
skupnega razvoja.
Pomembno pri tem je,
da so tako drevo,
človek ali
podjetje
v enakopravnem
položaju v skupini,
skupnosti
ali partnerstvu.
Ko dosežemo
to ravnovesje
lahko govorimo
o moči
in varnosti individuma,
pa naj si bo to
drevo,
človek
ali podjetje.

SILVO PRITRŽNIK, univ.dipl.inž.

Malokje so naravne razmere
gozdovom tako naklonjene kot na Koroškem.
Dovolj toplo in vlažno podnebje v času rasti, značilne
gorske verige z malim deležem ravninskega sveta v treh
dolinah so značilnice, ki dajejo Koroški podobo
gozdnate dežele. Gozd je obnovljivo naravno
bogastvo, z njim moramo gospodariti sonaravno in
mnogonamensko. V vseh življenjskih obdobjih, od
mladega do starega debeljaka, gozd negujemo –
spodbujamo procese, ki gozd krepijo in
odstranjujemo tisto, kar ovira njegovo rast. Pri tem
uporabljamo znanje o naravnih zakonitostih v
gozdu, da bi ga trajno ohranili in od njega
vedno znova pridobivali les in
mnoge druge dobrine.

Materialno bogastvo slovenskih gozdov
največkrat prikazujemo v količini rastoče
lesne mase stoječega drevja, pa tudi v
velikosti prirastka in z njim
povezanega letnega poseka, na
nematerialne dobrine gozda pa
največkrat pozabljamo. Zavedamo se
jih šele takrat, ko gozda ni več.

Gozd nam daje les in gozdne sadeže,
hrani ptice, omogoča preživetje divjadi
in drugim gozdnim živalim. Varuje tla, da
jih ne odpavi voda, zaustavlja vetrove in
neurja ter preprečuje plazove. Gozdu gre
hvala, da ostajajo strma pobočja zelena in
studenci ter potoki polni čiste vode. Gozd
je navdih umetniku, je skrivnostni in privlačni
del pokrajine, ki vsakemu ponuja mir. Gozd
je tudi naravna in kulturna dediščina.

Zavedati se moramo, da lahko dragocene
darove gozda sprejemamo in uživamo
samo od zdravih in trdnih gozdov.

Strokovni pristop uslužbencev
Zavoda za gozdove Slovenije in
sodelovanje lastnikov gozdov sta
pogoj, da nam gozd lahko trajno
daje in ohranja materialne in
nematerialne dobrine.

Ob prebiranju zgornjih
vrstic naj vas spomnim,
da nas les in gozd
spremljata in bogatita
od rojstva do smrti.

spec. MILAN TRETJAK

VOŠČILO
OTIČSON

ŽELIVA VAM
MNOGO
MOČNIH
DREVES,
VARNO
ŽIVLJENJE
IN SKUPNI
RAZVOJ
V LETU
2002.

20 KLJUČEV

METODA ZA POVEČEVANJE KONKURENČNOSTI

DELNIŠKE DRUŽBE GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC

SILVO PRITRŽNIK univ. dipl.inž. gozdarstva, direktor Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec

V Gozdnem gospodarstvu bomo v začetku leta 2002 začeli z uvajanjem metode stalnih izboljšav v podjetju, ki se imenuje "20 ključev". Metoda nam ponuja orodja, da delamo ceneje in bolje. Z uvajanjem metode bomo zmanjšali in odpravili vse aktivnosti, ki ne dodajajo vrednosti in danes povzročajo v podjetju visoke stroške.

O projektu 20 ključev smo začeli razmišljati ob koncu lanskega leta. Takrat smo se tudi prijavi na razpis Ministrstva za gospodarstvo, ki metodo s financiranjem aktivno podpira. Izmed več prijavljenih podjetij je bilo Gozdno gospodarstvo izbrano kot eno izmed petnajst podjetij, ki bo pričelo z uvajanjem metode. Podpisali smo pogodbo z Ministrstvom za gozdarstvo in svetovalnim podjetjem Deloitte & Touche iz Ljubljane.

Ocenjujem, da je metoda zelo primerna za naše podjetje predvsem zaradi njene širine in načina pristopa, ki za nas pomeni nadaljevanje poti za izboljšanje poslovanja, povečanje produktivnosti, boljšo organizacijo in vodenje ter racionalnejši izkoristek delovnega časa. Z njo bomo dosegli kulturnejši odnos do dela, ki bo v zadovoljstvo zaposlenih, uprave in lastnikov družbe.

Metoda izvira iz Japonske in se je uveljavila tudi v evropsko-ameriškem prostoru. V Sloveniji so jo začeli uvajati v letu 2000 in jo danes uporablja 40 slovenskih podjetij kot so: Sava, Akroni, Droga, Gorenje, Svea, Elkroj, Delo, Esotech... Na Koroškem je Gozdno gospodarstvo prvo, ki bo začelo uvajati metodo 20 ključev.

Rezultati uvajanja metode so znani predvsem iz tujine, kjer so določena podjetja v Evropi dosegla tudi za 25% višjo produktivnost, zmanjšala stroške za 30%, zmanjšala zaloge za 80%. Še boljše rezultate pa dosegajo podjetja na Japonskem, kjer metodo uporabljajo že več kot deset let.

Sistem 20 ključev predstavlja

Seminar za vodenje projekta uvajanja stalnih izboljšav v podjetjih po metodi 20 ključev.

20 področij poslovanja. Posamezni ključki imajo za cilj organiziranje delovnega mesta in organiziranje celotnega sistema. Za našo gozdarsko dejavnost so pomembni ključki, ki omogočajo vzpostavitev skupinskega dela in izrabo intelektualnega potenciala vseh zaposlenih. Eden izmed ključev urejuje organizacijo delovnega časa. Številni ključki se osredotočajo na zmanjševanje stroškov in izboljšanje kakovosti, zmanjšanja zalog in hitrejšo dobavo. Ključki, ki so najvišjega nivoja in jih uvajamo v kasnejšem obdobju urejujejo razvoj tehnologije.

Posamezni ključki vključujejo določene znane metodologije kot so ISO standardi, sistem

kazalnikov, koncept reinžineriranja, jih med seboj povezujejo in enakomerno razvijajo.

Eno izmed pglavlnih dejavnikov uspešnosti metode je, da 20 ključev na sistematičen način uvajajo vsi zaposleni. Metoda vključuje dokaj preprosta, praktična in razumljiva orodja.

Izvedbeni vodja projekta v Gozdnem gospodarstvu je Pavlina Areh, projektni tim pa sestavljajo: Drago Pogorevc, Mitja Jandl in Leopold Mori. V naslednjem koraku bomo določili še strokovnjake za posamezne ključke, ki se bodo med prvimi seznanili z metodo 20 ključev. Sledi ocena začetnega stanja in potem postopno uvajanje orodij

za posamezne ključke. V letošnjem letu predvidevamo uvesti največ 4 ključke. Da bomo uvedli vseh 20 ključev bo trajalo vsaj pet let.

Strokovno vodenje in svetovanje pri uvajanju metode bo vodila zunanja institucija Deloitte & Touche iz Ljubljane.

Najpomembnejši pogoj za uspeh metode je dosledna in vsestranska podpora vodstva podjetja. Kot direktor sem odgovorni vodja projekta in bom 25% svojega delovnega časa namenjal uvajanju metode 20 ključev.

Prepričan sem, da nam bo z uvedbo metode 20 ključev v Gozdnem gospodarstvu uspelo dobre stvari še izboljšati. ▲

PROGRAM DELA ZAVODA ZA GOZDOVE SLOVENIJE ZA LETO 2002

spec. MILAN TRETJAK, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

1. UVOD

Temeljna naloga Zavoda za gozdove Slovenije (v nadaljevanju: ZGS) bo tudi v prihodnje usklajevanje različnih interesov uporabnikov gozdnega prostora. Napovedane spremembe Zakona o gozdovih še niso zagledale luč sveta, zato ostaja obseg in vsebina nalog enaka kot v preteklih letih.

V letu 2002 pričakujemo nekatere organizacijske spremembe, ki jih bo pogojeval pričetek delovanja gozdarskega dela Kmetijsko gozdarske zbornice. Delitev pristojnosti, posredno sredstev in kadrov bi morale biti postavljene na strokovnih izhodiščih s ciljem optimizacije strokovnega dela v gozdarstvu.

2. ORGANIZACIJA IN FINANCE

Postopno zmanjševanje zaposlenih na OE Slovenj Gradec s 55 na 52 se bo v letu 2002 nadaljevalo, kar že sedaj bistveno vpliva na obseg in kvaliteto dela. V letu 2002 pričakujemo zaradi rednih upokojitev, in tudi pričakovanega odhoda gozdarskih strokovnjakov na Kmetijsko gozdarsko zbornico, že približevanje k minimalni številki 52 zaposlenih.

Finančna sredstva iz proračuna Slovenije za gozdne prometnice in sofinanciranje gojitvenih ter varstvenih del v gozdovih bodo v letu 2002 nižja kot v letu 2001, prav tako pričakujemo časovne zamike dotoka teh sredstev, kar velja še posebej za izplačila subvencij lastnikom gozdov. Predvidena višina sredstev za vlaganja v gozdove bo po naši oceni v letu 2002 dosegala cca 80 % potrebne višine sredstev po strokovnih usmeritvah in določilih gozdnogospodarskih načrtov.

Investicije in investicijsko vzdrževanje objektov, ki jih je Republika Slovenija izročila v upravljanje OE Slovenj Gradec, je bilo v preteklih letih vezano pretežno na najnujnejša dela. Projekt vzdrževanja in obnove objektov je za OE Slovenj Gradec izdelan po časovni dinamiki, vendar višina namenskih sredstev ne dosega postavljene dinamike. Realizacija investicij in investicijskega vzdrževanja bo potekala v okviru razpoložljivih finančnih sredstev in postavljenega ranga nujnosti.

Naravni pomladek je najbogatejši potencial bodočega gozda.

Foto ▲▼ Milan Tretjak

Tuji strokovnjaki v koroških gozdovih.

Nadaljevali bomo s sodelovanjem z lokalnimi skupnostmi, predvsem na področjih, ki so vezane na porabo sredstev državnega proračuna, občinskega proračuna in pristojbin za ceste. Z lokalnimi skupnostmi bomo vzdrževali permanentne stike na

vseh področjih, ki zadevajo delovanje ZGS. Osnova za medsebojno sodelovanje je izveden javni razpis za izbiro izvajalcev za zimsko in letno vzdrževanje gozdnih prometnic v letu 2001.

3. GOZDNOGOSPODARSKO NAČRTOVANJE

Območni gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Slovenj Gradec je v

zaključni fazi izdelave.

Na osnovi pripomb na izdelan osnutek gozdnogospodarskega načrta območja bodo v začetku leta 2002 opravljene zadnje uskladitve posameznih vsebinskih sklopov.

Izdelan bo predlog gozdnogospodarskega načrta, ki ga bo, predvidoma do konca marca, sprejela Vlada Republike Slovenije.

**PREGLEDNICA ŠT. 1: PREGLED STANJA GOZDNOGOSPODARSKIH NAČRTOV
GOZDNOGOSPODARSKIH ENOT**

	Število načrtov	Površina (ha)	Delež površine (%)
Načrti v izdelavi	1	6.621,10	11
Določeni osnutki načrtov			
Določeni predlogi načrtov	1	8.491,32	14
Potrjeni načrti	9	51.484,04	86

Iz preglednice št. 1 je razvidno, da so bili gozdnogospodarski načrti izdelani po planirani časovni dinamiki.

V letu 2002 bomo izdelali osnutek in predlog gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote Črna - Smrekovec. Terenska dela za obnovo gozdnogospodarskih načrtov bomo izvajali v gozdnogospodarskih enotah Radlje - levi in desni breg. V istih gozdnogospodarskih enotah bomo izvedli barvanje 100 kilometrov odsečnih mej in meritve na več kot 400 vzorčnih ploskvah.

Predvidevamo, da bomo opravili okoli 100 terenskih ogledov in izdali približno 50 strokovnih mnenj in prav toliko poprejšnjih soglasij.

4. GOJENJE IN VARSTVO GOZDOV

S kognitivnim in sonaravnim pristopom bomo vplivali na strokovnost vseh posegov v gozdni prostor.

V letu 2002 planiramo za redno sadnjo in sanacijo zasmrečenih gozdov v zasebnih gozdovih 21.980 sadik listavcev in 20.920 sadik iglavcev, v državnih gozdovih pa 22.500 sadik listavcev in 10.450 sadik iglavcev. Poudarek bo na kvaliteti izvajanja obnovitvenih del.

Nadaljevali bomo s strokovnim sodelovanjem na področju drevsničarstva in semenarstva. Cilj je vzgoja kvalitetnejših sadik, kakor tudi zahteva novi Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu.

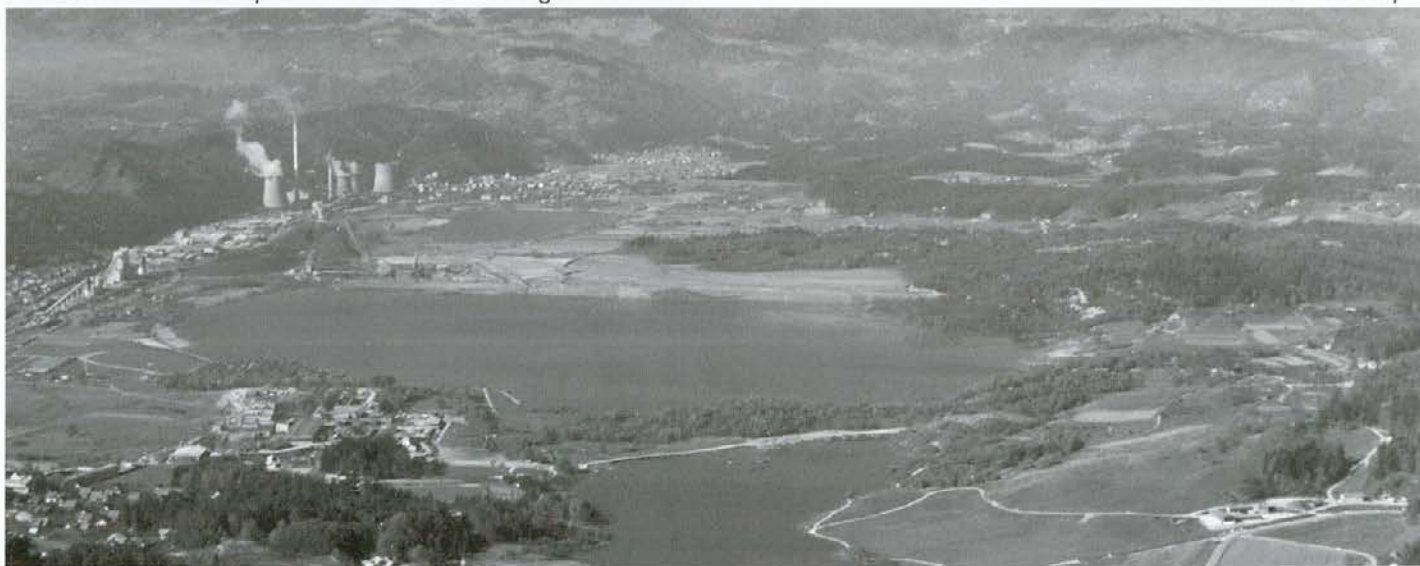
Obseg gojitvenih in varstvenih del se v letu 2002 zmanjšuje in približuje poprečni intenziteti vlaganj v Republiki Sloveniji, kar je posledica enotnih usmeritev in kriterijev iz predlogov območnih načrtov.

**PREGLEDNICA ŠT.2: PREDVIDENA GOJITVENA IN VARSTVENA DELA V LETU 2002
VKLJUČNO S SANACIJO**

	Državni gozdovi		Zasebni gozdovi		Skupaj	
	ha	Dni	ha	Dni	ha	dni
Obnova (nar.+um.)	19,89	198	37,32	299	57,21	497
Obnova - sanacija (ujme)	-	-	0,95	10	0,95	10
Obnova - sanacija zasmreč.sest.	2,81	63	0,70	12	3,51	75
Obnova skupaj:	22,70	261	38,97	321	61,67	582
Ostala dela	-	123	-	71	-	194
Nega skupaj	364,28	1.841	744,96	4.097	1.109,24	5.938
Varstvo (zaščita sadik ostalo)	-	505	-	518	-	1.023
Preventivno varstvo (lubadar)	-	80	-	144	-	224
Vsega skupaj	386,98	2.810	783,93	5.151	1.170,91	7.961

Termoelektrarna Šoštanj - onesnaževalec koroških gozdov.

Foto Milan Tretjak

5. GOZDNA TEHNIKA

Planiranje vzdrževanja gozdnih cest in kolavdiranje izvršenih del na gozdnih prometnicah sta temeljni nalogi, ki jih bomo izvajali na področju vzdrževanja gozdnih cest. Obseg intenzitete vzdrževanja gozdnih cest bo

odvisen od razpoložljivih finančnih sredstev.

V letu 2002 planiramo 3,3 kilometra novogradenj gozdnih cest (Kamen, Navršnik) in 5,7 kilometra novogradenj gozdnih vlak ter 8,3 kilometra rekonstrukcij gozdnih vlak.

Na področju tehnologije dela bo težišče dela v državnih gozdovih, kjer bo OE Slovenj Gradec na osnovi predvidenega podpisa pogodbe s Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije opravila pripravo letnega programa se-

čenj, gojitvenih in varstvenih del ter kolavdacijo vseh opravljenih del.

V letu 2002 predvidevamo približno 165.000 bruto m³ poseka v zasebnih gozdovih in 57.000 bruto m³ poseka v državnih gozdovih.

PREGLEDNICA ŠT. 3 PONAZARJA DOLŽINE GOZDNIH CEST IN PREDVIDENE STROŠKE VZDRŽEVANJA PO OBČINAH.

PREGLEDNICA ŠT. 3: DOLŽINE GOZDNIH CEST IN KALKULIRANI VZDRŽEVALNI STROŠKI PO OBČINAH:

OBČINA	Zasebni gozdovi km	Državni gozdovi km	Moratorij km	SKUPAJ km	Strošek vzdrževanja SIT/km	SKUPAJ SIT
Mislinja	147,4	71,0	0,0	218,4	220.000,00	48.048.000
Slovenj Gradec	267,3	31,0	2,5	300,8	220.000,00	66.176.000
Črna na Koroškem	147,9	61,5	76,8	286,2	220.000,00	62.964.000
Mežica	37,0	6,3	3,2	46,5	220.000,00	10.230.000
Ravne	88,0	8,9	13,0	109,8	220.000,00	24.156.000
Prevalje	91,8	2,5	11,2	105,6	220.000,00	23.232.000
Dravograd	200,5	16,7	8,9	226,1	220.000,00	49.742.000
Vuzenica	87,5	13,3	15,6	116,4	220.000,00	25.608.000
Muta	33,3	0,0	0,0	33,3	220.000,00	7.326.000
Radlje (OE Sl. Gr.)	107,6	7,1	17,9	132,6	220.000,00	29.172.000
Ribnica (OE SG)	76,5	3,5	0,0	80,0	220.000,00	17.600.000
SKUPAJ OE Sl.Gr.:	1284,8	221,8	149,1	1655,7	220.000,00	364.254.000

6. GOZDNE ŽIVALI IN LOVSTVO

Težišče dela odseka za gozdne živali in lovstvo bo na načrtovanju (izdelava letnega lovskogojitvenega načrta za Pohorsko lovskogojitveno območje) in monitoringov živalskih vrst. Ugotavljali bomo vpliv divjadi v oko-

lju z izvedbo popisa objedenosti gozdnega mladja, evidentiranje letnih poškodb lupljenja in obgrizenja lubja ter ocenjevanja škod po zaščitenih živalskih vrstah. Za financiranje del za izboljšanje življenjskih pogojev divjim živalim je predvidenih 193 dnin.

Ograje so najcenejša mehanska zaščita pred divjadjo.

Foto Milan Tretjak

PREGLEDNICA ŠT. 4: DELA ZA IZBOLJŠANJE ŽIVLJENJSKIH POGOJEV DIVJIM ŽIVALIM

Vrsta del	Obseg	Dnine
601 Izdelava stez	1.000 m	5,0
602 Vzdrževanje stez	13.000 m	77,0
604 Ostala biomelioracijska dela	0,50 ha	8,0
610 Vzdrževanje grmišč	1,00 ha	3,0
611 Vzdrževanje pašnikov in travnikov	32,20 ha	74,0
650 Ohranjanje biotopov		26,0
Skupaj:		193 dne

Iz preglednice št. 4 je razviden obseg in vrsta del za izboljšanje življenjskih pogojev divjim živalim.

7. INFORMATIKA

Temeljna naloga informatike je skrbeti za celovito informacijsko podporo pri delu OE Slovenj Gradec, to pomeni:

- vzdrževanje obstoječega sistema osebnih računalnikov in njegova posodobitev v okviru možnosti;
- izdelava ustreznih programskih rešitev za posamezne odseke in KE;
- organizacija in izvedba izobraževalnih tečajev na temo informatike za vse delavce OE Slovenj Gradec;
- vzdrževanje in varovanje podatkovnih baz;
- organizacija in vzdrževanje računalniških komunikacij;
- razvoj informacijskega sistema;
- sodelovanje pri razvojnih nalogah skupnega pomena za cel ZGS.

Predvidevamo, da se bo obseg del v letu 2002 znatno povečal.

8. RAZVOJ PODEŽELJA, SODELOVANJE Z LASTNIKI GOZDOV IN STIKI Z JAVNOSTMI

Javna gozdarska služba bo nadaljevala in izboljševala program izobraževanja zaposlenih, lastnikov gozdov in naravovarstvenega osveščanja javnosti.

Vse aktivnosti izobraževanja lastnikov gozdov bodo potekale posamezno in skupinsko po programu, katerega bomo izvajali v okviru možnih finančnih sredstev. Izobraževanje in usposabljanje na področju dela v gozdu in vrednotenja gozdnega prostora, bomo izvajali samostojno in ob pomoči drugih institucij. V letu 2002 planiramo naslednje aktivnosti:

- izobraževanje lastnikov gozdov in izvajalcev del na področju gojenja in varstva gozdov ter pomena vloge gozdnega prostora kot sestavnega dela našega življenjskega prostora (delavnice, tečaji, ekskurzije, predavanja);
- izobraževanje lastnikov gozdov s področja gozdne tehnologije dela v gozdu s poudarkom na varnem delu v gozdu (predavanja, tečaji, delavnice – samostojno izvajanje in izvajanje ob pomoči strokovnjakov Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna in GG Slovenj Gradec);
- prikaz starih gozdarskih opravil in izdelave lesa na Kmetijsko – gozdarskem sejmu v Gornji Radgoni (strojni krožek »Šintli« iz Radelj) in samostojnih prireditvah v okviru občinskih praznikov (Mislinja, Črna na Koroškem);
- strokovno sodelovanje z Zavodom za varstvo naravne in kulturne dediščine pri ohranjanju dendroloških in drugih naravoslovnih zanimivosti v gozdnem prostoru (inventar starih drevesnih in grmovnih vrst, visoka barja, pohorske planje, zatočišča redkih živali; stari holcarski objekti, ...);
- izbor najprizadenejšega lastnika gozdov na Koroškem;
- sodelovanje z Ministrstvom za okolje in prostor ter drugimi ekološko – naravovarstvenimi organizacijami (lovske družine, planinska društva, čebelarji, turistična društva, ekološka društva);
- sodelovanje z Gozdarsko fakulteto in Gozdarskim inštitutom (kontrolni zdravstveni pregledi obstoječih semenskih sestojev in semenskih okolišev ter zbor novih semenskih objek-

tov,...);

- sodelovanje z osnovnimi in srednjimi šolami Koroške regije pri pripravi in organiziranju naravoslovnih dni, ekskurzij, naravoslovnih ur, predavanj in drugih projektov;
- organizacija in izvedba regijskega kviza za četrtošolce osnovnih šol;
- vodenje šolske in druge javnosti po gozdnih učnih poteh;
- vzdrževanje obstoječih gozdnih učnih poti in sodelovanje pri nastanku nove GUP v Mežici s Centrom za šolske in občolske dejavnosti; ureditev gozdne pohodniške učne poti »Kaštel« ob pomoči mestne občine Slovenj Gradec;
- medsebojna strokovna sodelovanja znotraj območja (delavnice, revirni dnevi) in izven območja (ekskurzije);
- strokovni prispevki v medijih (časopisi: Viharnik, Kmečki glas, Gozdarski vestnik; radio: Slovenija, Koroški radio, Radlje, Ognjišče, Velenje).

V letu 2002 bomo izvedli interno izobraževanje s področja informatike, delavnico o izbiri drevja za posek, delavnico o varnem delu v gozdu in seminar iz drevsničarstva. Predvidevamo tudi strokovno ekskurzijo v tujino.

9. STROKOVNO RAZVOJNE NALOGE

V letu 2002 bo končan elaborat z naslovom Vegetacijske razmere v gozdnogospodarskem območju Slovenj Gradec.

V okviru državnega projekta Zajem podatkov o rabi zemljišč, katerega nosilec je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in je financiran iz sredstev Evropske unije, bomo do-

končno določili gozdni rob na ortofoto kartah.

V sodelovanju z Zavodom za varstvo naravne in kulturne dediščine Maribor bomo pripravili strokovna izhodišča za čiščenje »Plešivskih barij« in vzdrževanje negozdnih površin na tem področju.

Proces zaraščanja negozdnih površin na področju gozdnogospodarske enote Črna - Šmrekovec ogroža identiteto kulturne krajine. V nalogi bomo ovrednotili pomen posameznih negozdnih enklav v izrazito gozdni krajini gozdnogospodarske enote in opredelili kriterije in režim za njihovo vzdrževanje v prihodnosti.

Na osnovi projekta »Zaraščanje Pohorskih planj« bomo tudi v tem letu organizirali njegovo izvedbo - čiščenje posameznih delov zaraščanih površin na grebenu Pohorja. Določili bomo prioritete površin za čiščenje ter nadzorovali kvaliteto opravljenih del.

Nadaljevali bomo z izvedbo večletnega projekta »Sanacija zasmrečenih gozdov na Pohorju« v zasebnih, predvsem pa v državnih gozdovih (KE Mislinja, KE Radlje).

V sodelovanju z ALP Peca bo končan regionalni razvojni projekt »Cestna infrastruktura na podeželskem območju«, projekt bo izdelan do operativnega nivoja.

Sodelovali bomo pri izdelavi prostorskih planov občin. Praviloma za te projekte izdelamo segmente, ki so vezani na gozd in gozdni prostor.

Program za leto 2002 je izdelan po vsebinskih sklopih, za katere so odgovorni vodje odsekov. ▲

Vsem aktivnim in bivšim sodelavcem v gozdarstvu na Koroškem želimo trdnega zdravja, zadovoljstva, sreče in uspehov v letu 2002.

Odbor Kluba gozdarskih upokojencev

VOŠČILA

UREDNIŠTVO VIHARNIKA
IN VSI,
KI OBLIKUJEMO
NJEGOVO VSEBINO
IN IZGLAD,
ŽELIMO
BRALCEM VIHARNIKA
SREČNO,
ZDRAVO
IN NASMEJANO
LETO 2002

Prebivalcem občine Podvelka želimo srečne, zadovoljne in plodne dni novega leta 2002, mi pa bomo naredili vse, da bo vaše življenje v naši občini čim bolj prijetno.

Župan občine Podvelka s svojimi sodelavci

INFORMATIVNI GOZDARSKI STORŽI V DECEMBRU

GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

V novembru je javna gozdarska služba pripravila program dela ZGS (Zavoda za gozdove Slovenije) in program vlaganj v gozdove v letu 2002. Zaradi božičnih in novoletnih praznikov kratek december je bil namenjen predvsem pripravam na poročilo o opravljenem delu in vlaganju v gozdove v letu 2001. Na terenu so revirni gozdarji opravili dokončne prevzeme na zaključenih sečiščih in objektih, kjer so bila opravljena gojitvena in varstvena dela. Vsa opravljena dela so sestavni del obveznih evidenc, katere so nujne za spremljavo dogajanj v gozdovih vseh lastništev in so tudi podlaga za gozdnogospodarsko načrtovanje (ureditveni načrti za deset let, gozdnogojitveni načrti za daljše obdobje).

4. decembra 2001 so se zbrali v Prekmurju na razglasitvi najprizadenejših lastnikov iz vseh štirinajstih območnih enot izbrani najbolj prizadene lastniki gozdov. Javna gozdarska služba je izbrala po točno določenih kri-

terijih za najprizadenejšega koroškega lastnika gozdov za leto 2001 Jožeta Rošerja "Plentaka" iz Mislinje. Njega in ostale letošnje najprizadenejše lastnike koroških gozdov v letu 2001 bomo predstavili v januarski številki Viharnika.

December je tudi mesec okraševanja, zato je pri gozdarjih kljub številni ponudbi umetnih dreves bilo še veliko povpraševanje po naravnih okrasnih drevesih (božična in novoletna drevesa). Da v gozdu ne bi povzročali z "divjo" izbiro in posekom mladih dreves škodo, gozdarji ZGS določijo število in kraj poseka okrasnih drevesc (izdana odločba). Okrasna drevesa morajo biti označena z samolepilno nalepko z označbo območja in leta, kdaj je bilo drevo posekano. Do 25 nalepk so lastniki lahko dobili zastonj. Posekano okrasno drevo mora biti obvezno od kamionske ceste naprej opremljeno s to nalepko. Črne poseke in prodajo okranih dreves so kontrolirali policaji,

gozdarski in tržni inšpektor.

Javna gozdarska služba skrbi tudi za v naravi živeče ptice. V območju smo nabavili 600 kg ptičje hrane. Ptičja hrana za naravne ptice je namenjena predvsem osnovnim šolam in vrtcem. Razdelitev hrane med otroke ima vzgojno opazovalni pomen. Revirni gozdarji bodo ob razdelitvi petkilogramskih vrečk napolnjenih s semeni pripravili tudi kratka razglabljanja o pomenu in krmljenju ptic pozimi.

V Radljah so gozdarji krajevne enote Radlje pripravili še zadnjo delavnico iz gojenja gozdov in krojenja lesnih sortimentov. Periške lastnike gozdov so podučili o pomenu redčenja v mladem gozdu in krojenju debel.

22. decembra se je javnosti ponovno predstavil študijski krožek "Šintli". V avli občine Muta so pripravili lepo razstavo o nastanku okolju prijaznih strešnikov.

V letu 2001 je potekal pod vodstvom Zavoda za naravno in kulturno dediščino v krajinskem

parku Topla projekt "Komunikacijska podpora za varstvo narave". Pri tem projektu so sodelovali tudi gozdarji javne gozdarske službe OE Slovenj Gradec. Rezultati predstavitve prve faze tega projekta so bili predstavljeni dne 20. decembra pri Fajmuti v Topli.

Ob koncu leta smo se srečevali na uradnih prednovoletnih srečanjih vsi, ki delamo v in z gozdom z željo, da bo sodelovanje v naslednjem letu še boljše in pristnejše.

Gozdarji ZGS koroške območne enote smo imeli uradni zaključek leta 20. decembra pri Dularju v Kotljah. Z prijetnim nastopom so nas presenetili pevke in pevci pred nekaj meseci novo ustanovljenega gozdarskega pevskega zbora "Stezičice". Prebili so led. Na prvem javnem nastopu so od svojih sodelavcev poželi velik aplavz. V novo leto 2002 vstopamo s pesmijo in upanjem, da bo naslednje leto prav tako in še bolj uspešno kot staro! ▲

PTICE POZIMI

STONE PRIDIGAR, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec,

LUBI SVETUJE

Čeprav ostanejo ali nas obiščejo v zimskem času le ptice, ki so prilagojene preživetju v mrazu in pomanjkanju hrane, je zanje zima vseeno obdobje najtežje preizkušnje. Za vzdrževanje drobnega telesca rabijo veliko energije.

Ljudje jim lahko pomagamo s krmljenjem, čeprav vemo, da krmljenje z biološkega vidika nima večjega pomena. Pomoči so deležne le tiste vrste in mali del populacije, ki prihajajo na krmilnice. Naše najdrobnejše ptice npr. kraljički, za katere bi mislili, da so najbolj potrebni pomoči, preživijo tudi najhujše zime v zasneženih krošnjah iglavcev, daleč v stran od človeka in krmilnic.

Vseeno je prav, da na ptice pozimi ne pozabimo. Ob krmil-

nicah se nam ponuja edinstvena priložnost, da jih bolje spoznamo. Poleg tega, da se jih naučimo ločiti po vrstah, hitro ugotovimo, da so si zelo različne tudi po obnašanju. V krmilnici delujejo najbolj samozavestno vrabci.

Skoraj vedno jih pride več skupaj, so glasni in prepirljivi, dokler ni krmilnica samo njihova. Pravo nasprotje so sinice. So nezaupljive in plašne. Bližkovito zgrabijo seme ter ga odnesejo luščiti na varnejše mesto.

Posebnež je brglez, žal vse redkejši gost. Že zato, ker je nekoliko večji od večine ptic, ki prihajajo na krmišča ima poseben status. Vzame si dovolj časa. Špranje v krmilnici spretno koristi kot nakovalo za pomoč pri luščenju semen. Rad dela zaloge hrane. Semena odnaša in skriva

v razpoke skorje dreves in s tem skrbi tudi za druge ptice, da pridejo do hrane. Še bi lahko naštevali, kajti vsaka vrsta ima kakšno posebnost. Poleg že omenjenih radi prihajajo po hrano še zelenci, ščinkavci, strnadi, dleski itd.

Zavedamo se, da je zimsko krmljenje ptic nenaravni poseg. Da pticam s krmljenjem ne bomo škodovali, morajo biti izpolnjeni naslednji osnovni pogoji:

Krmilnica mora biti postavljena tako, da so ptice varne pred mačkami in drugimi poškodbami (trčenje v šipe);

Najboljša hrana je mešanica semen sončnic, buč, prosa in konoplje. Nekatero vrsto ptic rade jedo tudi sadje (kos). Zelo primerne so lojene pogače ter izkožena in iztrebljena trupla lisic in kun. Pticom škodijo ostanki

človeške hrane (kruh, krompir, ...), zato jih v krmilnice ne polagamo;

Nikdar ne smemo s krmljenjem prekiniti naenkrat, posebej ne v hudem mrazu in debeli snežni odeji.

S krmljenjem dosežemo večjo koncentracijo ptic, kar doprinese k zmanjšanju številčnosti škodljivcev v sadovnjaku in vrtu že preko zime. Z bolj sonaravnimi pristopi, pa jih lahko v večjem številu obdržimo preko celega leta.

Kdaj naj prenehamo s krmljenjem nam ptiči pokažejo sami. Običajno je to meseca marca. Takrat posije že dovolj toplo sonce, ob krmilnicah je vse manj gostov, vse intenzivnejše petje pa naznanjuje čas, ko se ptički ženijo.

Čudovito je biti preprosto - človek
in preprosto živeti.
Zazreti se v nebo in
videti sonce,
opazovati cvetje
in zvezde ponoči.
Delati, kar te veseli.
Sanjati.
Biti zadovoljen.

Tedaj postane življenje praznik.

Koliko vsega
je za nas na tem svetu,
če le imamo oči,
da to opazimo,
če le imamo srce,
da to občutimo
in roko,
da to stisnemo k sebi ...

Objemite v vedrem razpoloženju leto,
ki vas potrebuje in pričakuje.
Ujemite v njem srečne trenutke zase
in vaše najbližje!

"N.N."

SREČNO !

Lepe misli je za vas izbral Brane Širnik.

ZANIMIVOSTI O ŠVEDSKIH ŠTUDIJSKIH KROŽKIH

mentorica

JERNEJA ČODERL, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec,

O študijskih krožkih, kot o obliki izobraževanja odraslih, je bilo v Viharniku pred letom dni nekaj že zapisanega. Ko zaključujemo s prvim krožkom, ki smo ga izvedli gozdarji in že razmišljamo o novih projektih, delamo analize opravljenega dela. Istočasno sem se kot mentorica udeležila enodnevnega izpopolnjevanja, ki je bilo namenjeno seznanitvi z novjšimi spoznanji švedskih študijskih krožkov in z vizijo njihovega razvoja. O švedskih študijskih krožkih je predaval dr. Michal Bron. Podajam nekaj zanimivosti, s katerimi nas je seznanil.

Švedi so idejo o študijskih krožkih dobili od Američanov v začetku 20. stoletja in danes so študijski krožki prevladujoča oblika izobraževanja odraslih na Švedskem. Leta 1912 je bila ustanovljena prva nacionalna izobraževalna zveza.

Danes je na Švedskem 11 študijskih zvez, ki imajo še podzveze. Študijski krožki so rešili na Švedskem problem masovnega izobraževanja z omejenimi finančnimi sredstvi. Švedska ima 8 milijonov prebivalcev, 2,8 milijonov ljudi je bilo v letu 2000 vključenih v 340000 študijskih krožkov. 10% odraslih je rednih članov študijskih krožkov. Ciljne skupine študijskih krožkov so pomanjkljivo izobraženi in kako drugače zapostavljeni ljudje. Teme študijskih krožkov so zelo pestre in segajo na najrazličnejša področ-

Utrinek iz dela študijskega krožka "Šintli".

Foto Jerneja Čoderl

ja: od estetike, kulture,... do državljske vzgoje. Z raznimi raziskavami so odgovorili na vprašanje, zakaj je sploh potrebno izobraževanje odraslih: porast družbenega standarda povečuje potrebo po znanjih, študijski krožki doprinesejo k boljši kritičnosti in kvaliteti razmišljanja, oblikujejo se novi stiki v družbi, razvijajo se nove sposobnosti za spopade z izzivi. Udeleženci krožkov žele posodobiti znanje, se osebno razvijati, okusiti nove prijeme, spoznati nove ljudi oziroma se srečevati.

Kako so švedski študijski krožki financirani?

Državna sredstva v višini 40% so zagotovljena prostovoljnimi neformalnim skupinam oziroma študijskim krožkom, ki imajo narejen načrt za delo. 30% sredstev prispevajo člani študijskih krožkov

sami, 30% pa pokriva lokalna skupnost. Na Švedskem so ljudje o krožkih dobro informirani, saj dobi vsako gospodinjstvo 2 krat v letu na dom publikacijo o možnostih za vključitev v tovrstno izobraževanje.

Pa še beseda o švedskih mentorjih. Mentorji študijskih krožkov se pri njih imenujejo vodje. Med vodji krožkov so številni, ki se poklicno ukvarjajo s študijskimi krožki. V osnovi so profesionalci aktivni v krožkih, ki nekaj nudijo - obrtni krožki, nepoklicni vodje pa so značilni za krožke, ki rešujejo določene probleme.

Danes po podatkih raziskav študijski krožki na Švedskem nekako stagnirajo, bo pa aktualna tematika študijskih krožkov sposobnost soočanja s sodobnimi izzivi in to bo odločalo o njihovi nadaljnji usodi.

Švedske krožke smo Slovenci

povzeli po švedskem vzoru, vendar so med našo in švedsko obliko tovrstnega izobraževanja tudi pomembne razlike. V prihodnje bomo gotovo morali biti pozorni, da se tudi pri nas študijski krožki ne sprevržejo v navadne tečaje, ko tečajnik le prenaša svoje znanje na pasivne slušatelje. Naš cilj je ohraniti bistvo študijskega krožka, ko mentor le koordinira delo skupine, ustvarja atmosfero za delo krožka. Člani krožka so vsi enakovredno aktivni, izražajo svoja stališča, prenašajo znanja drug na drugega.

Članom študijskega krožka "Šintli" iz k.o. Sv. Primož nad Muto in Sv. Trije Kralji, ki se je odvijal v delu leta 2000 in letu 2001 na KE Radlje, se še enkrat zahvaljujem za sodelovanje in za res prijetno in uspešno skupno učenje. ▲

EVRO PRIHAJA

LIDIJA JEROMEL

Lahko bi dejali, da je evro že pred vrati, zato si poglejmo le nekaj zanimivosti nove valute.

Podoba evral

Evro bankovci bodo izdani v sedmih vrednostih – za 5, 10, 20, 50, 100, 200 in 500 evrov. Uporabljali pa se bodo tudi kovanci v osmih vrednostih – za 1, 2, 5, 10, 20 in 50 centov (1 evro ima 50 centov) ter 1 in 2 evra. Evro bankovci bodo v vseh državah evro območja enaki, medtem ko bo sprednja, številčna stran evro kovancev ista v vseh 12 državah, zadnja stran z motivom pa se bo razlikovala glede na posamezno državo. Ne glede na to, kateri motiv je na zadnji strani kovanca, se bo kovanec lahko uporabljal v katerikoli državni evro območja.

Bankovce evra je oblikovno zasnoval avstrijski oblikovalec Robert Kalina in le-ti se bodo tiskali v dvanajstih tiskarnah centralnih banki vseh držav Evropske monetarne unije, razen Luksemburga. Design za prednjo stran kovancev je delo belgijskega oblikovalca Luca Lucycxa. Kovanci pa se bodo v štirinajstih evropskih obratih za reliefni tisk.

Oblikovno so evri oblikovani tako, da je olajšano delo prepoznavanja le-teh za slabovidne in slepe. Velikost bankovcev je odvisna od njihove vrednosti, številke na prednji strani pa izstopajo s površine. Kovanci se razlikujejo po velikosti in teži. Poleg tega so robovi različno oblikovani.

Poleg tega pa so evri varni tudi pred ponaredbami. Evro bankovci in kovanci vsebujejo številne varnostne znake – integrirane vodne znake, poseben papir, folijo, ki odbija svetlobo, posebno barvo in podobno.

Evro in »stare valute«

Bankovce starih valut bodo razrezali in jih kot odpadke predelali ali sežgali. Kovance pa bodo stalili in jih prodali kot odpadno kovino.

Prednosti in slabosti ob uvedbi evra za potrošnika (gospodinjstva)

Prednosti, ki jih bodo deležna gospodinjstva oz. potrošniki so

Tabela 1: Menjalna razmerja za en evro ter datumi možnosti plačevanja z nacionalnimi valutami

DRŽAVA	VALUTA	OZNAKA	VREDNOST	PLAČEVANJE Z NACIONALNIMI VALUTAMI MOŽNO DO:
Avstrija	šiling	ATS	13,7603	28. 2. 2002
Belgija	frank	BEF	40,3399	28. 2. 2002
Finska	marka	FIM	5,94573	28. 2. 2002
Francija	frank	FRF	6,55957	17. 2. 2002
Grčija	drahma	GRD	340,750	28. 2. 2002
Irska	funt	IEP	0,78756	9. 2. 2002
Italija	lira	ITL	1936,27	28. 2. 2002
Luksemburg	frank	LUF	40,3399	28. 2. 2002
Nemčija	marka	DEM	1,95583	28. 2. 2002
Nizozemska	gulden	NLG	2,20371	28. 1. 2002
Portugalska	eskudos	PTE	200,482	28. 2. 2002
Španija	pezeta	ESP	166,386	28. 2. 2002

nižji stroški zaradi menjave denarja, boljša pa bo tudi primerljivost cen izdelkov in storitev v različnih državah članicah.

Slabost za potrošnika, na katero analitiki opozarjajo je ta, da bodo prodajalci uvedbo evra izkoristili za podražitve. Vendar moške iz Bruslja, kot gonilna sila nove - evro valute, računajo, da bodo velike trgovske verige preprečevanje višanja cen vzele kot del konkurenčnega boja, kar bo samo po sebi preprečilo podražitve. V nekaterih državah se je to že zgodilo: francoska trgovska veriga Leclerc in avstrijska veriga Spar že v svojih oglasih obljubljata, da bosta cene v evrih zaokroževali v korist kupcev.

Kako ravnati s prihranki?

O tem je že bilo govora s strani Koroške banke (glej oktober 2001), vendar ni napačno, če le opozorimo, da vzamete priporočila in obvestila banke bolj resno. Dodajamo pa le tabele predpisanih menjalnih razmerij za posamezno valuto (tabela 1).

Nanizala sem le nekaj informacij o podobi in oblikovanju evra. Vsi tisti, ki vas ta tema zanima, vam priporočam, da si ogledate spletne strani Banke Slovenije (<http://www.bsi.si/>) in Združenja bank Slovenije ter na spletno stran <http://www.euro.ecb.int/>.

Na omenjenih straneh boste izvedeli vse podrobne informacije. Še več omogočajo vam preračun med valutami držav evro

območja in evrom, ki je izdelan po zgoraj omenjenih nepreklicnih menjalnih razmerjih. Če pa imate morebitna vprašanja glede evra, na katerega ne najdete odgovora, le - tega posredujete

na naslov evro@bsi.si.

Za konec pa vam želim, da bi vam nova valuta povzročala čim manj preglavic. ▲

ZAVAROVALNICA
M A R I B O R

PE Podružnica SLOVENJ GRADEC

tel.: (02) 88 12 700, (02) 88 12 730, fax: (02) 88 12 737

**Izberite
MODRO
svojo pot.**

**Zavarovalnica Maribor d.d.
zanesljiv partner
za vse vrste zavarovanj.**

**SREČNO IN VARNO
2002!**

NAJ BO SREČNO IN ZDRAVO 2002

Prišel je čas, ki smo ga vsi željno pričakovali. Na koledarju smo obrnili zadnji list, odšteli zadnje dneve leta 2001 in razmišljali kaj nam bo prineslo novo leto. Mesec december je že sam po sebi zelo razkošen mesec in je v nas budil precej neznanega pričakovanja in otožne nostalgije. V prednovoletnih dneh smo se spraševali, kaj nam bo prineslo novega? Ko smo si stisnili roko in drug drugemu čestitali so bile gotovo naše želje sreča, zdravje in mir. Če je zdravje, je to naše največje bogastvo, ki ga včasih ne znamo ceniti. Tako pa pravijo tudi naši sodelavci:

Tekst in foto FRANC JURAČ

VINKO PAČNIK: "Sem eden zvestih bralcev Viharnika. Vsako novo številko z velikim veseljem pričakujem, saj mi Viharnik prinaša veliko lepega in zanimivega branja. Ob novem letu je moja velika želja, da bi Viharnik izhajal še naprej saj je skoraj v sleherni družini dober prijatelj. In tak prijatelj naj ostane še mnogo let. Tisti pa, ki niso naročeni nanj, naj v prihodnjem letu postanejo njegovi naročniki."

ŠTEFAN POGOREVC:

"Ob novem letu je gotovo moja največja želja zdravje. Če si zdrav, je gotovo to najlepše, lepo pa tudi zato, da lahko opravljaš delo v gozdu, ki pa je včasih zelo težko in naporno. Želim pa si tudi, da bi bilo sodelovanje s sodelavci tudi v bodoče tako kot je bilo doslej. Vsem pa seveda želim kar največ zdravja in sreče v letu 2002."

ANA ŠKORJANC :

"V letu, ki prihaja, si kot večina ljudi najprej želim zdravja, tako sebi kot drugim. Če je zdravje, potem človek lahko uresniči mnogo želja. Moja želja v prihodnjem letu je, da bi bilo med ljudmi več poštenosti, predvsem pa več strpnosti. Menim, da je prav strpnost med ljudmi najšibkejša točka današnjega časa. Če bi bili ljudje bolj strpni eden do drugega, bi bilo težav manj in marsikateri človek bi si lažje našel svoj dušni mir."

DANA BLATNIK:

"Kar je slabo, z novim letom naj obledi, vse kar je dobro pa naj za vekomaj ostane in če naj se res trenutek vsak nekje konča, odprimo duše le v prihodnost. Čvrsta dlan naj v čvrsto seže, v dušo in srce naj le dobro leže. Lep je ta čas, ko se dotikamo sanj in čutimo vonj želja. Naj se jih v prazničnih dneh in ob novem letu čim več uresniči."

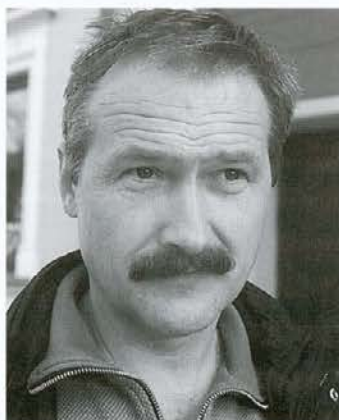
RADO TIMOŠEK:

"Že veliko let delam v gozdu in vse skozi sem bil z delom zadovoljen. Tudi v letu, ki prihaja, so moje želje enake. K tem bi dodal še zdravje in pa seveda, da bi bilo leto 2002 mirno. Vsem svojim sodelavcem pa želim kar največ osebne sreče in zadovoljstva ter, da bi tudi v bodoče složno delali skupaj, se razumeli in imeli radi."

BORIS RAZGORŠEK:

"Kaj naj rečem, kakšne so moje želje ob novem letu. Gotovo zdravje v moji družini pa mnogo delovnih uspehov na delovnem mestu. Prav gotovo imam veliko željo, da bi tudi v letu, ki prihaja imeli dovolj dela v gozdu in da bi delo zadovoljivo opravljali. Ker pa je gozdno delo težko in nevarno pa si želim, da bi ga varno opravljali."

ANTON JEŠOVNIK:

"Kot kmet se zadnje čase srečujem s precej težkim stanjem v kmetijstvu. Veliko govorimo o vstopu v Evropsko unijo in prvi začetki so že tu. Moja želja je, če bomo že prišli v petnajstirico, da bi kmetje od tega nekaj imeli ne pa da bi ostali samo pri obljubah. Obljub imamo dovolj, saj se od njih ne da živeti. Želim, da bi bila prihodnje leto dobra in bogata letina." ▲

NEKAJ UTRINJKOV S TEČAJEV ZA KMEČKE ŽENE IZ MISLINJSKE DOLINE

Svetovalka za kmečko družino in
ONUK DANICA, inž.kmetijstva, razvoj dopolnilnih dejavnosti

V mesecu novembru in decembru 2001 je potekalo nekaj tečajev, na katerih so si kmečke žene in dekleta Mislinjske doline pridobivala znanje in veščine iz kulinarike in ostalih področij.

Zimsko izobraževanje smo pričele 16. novembra v Završah s predavanjem o zdravi prehrani. Ob isti priložnosti smo imele tudi sestanek, na katerem smo se dogovorile o izobraževanju preko zimske sezone 2001/2002 in sklenile, da še letos izvedemo tečaj »Enolončnice«. Tako se je 15 žena v sredo, 28. novembra zbralo v gostilni Meh v Završah, kjer jih je gospod **Janez Komar** naučil pripraviti 10 okusnih enolončnic.

*Žene iz Završ pri kuhanju enolončnic.
Foto Danica Onuk*

Za žene iz Podgorja in Razborja pa je bil v četrtek, 29. novembra organiziran tečaj »Peka slanega in ostalega drobnega peciva«. Tečaj je potekal v gostilni »Kovač« v Podgorju, vodila pa ga je **Marija Rošar** iz Maribora. Udeležilo se ga je 14 tečajnic.

*Zadovoljne s svojimi izdelki.
Foto Danica Onuk*

V soboto, 1. decembra je v OŠ Šmartno potekal tečaj »Priprava štrukljev«. 18 žena s področja Šmartna, Brd, Tomaške in Turiške vasi ter Legna so se naučile pripraviti veliko vrst kuhanih in pečenih štrukljev iz različnih vrst testa in nadevov, tako da si bodo lahko popestrile vsakdanje jedilnike. Tečaj je vodila **Marija Rošar**.

*Kdo bi si mislil,
da je lahko toliko vrst štrukljev!
Foto Danica Onuk*

Letos smo pričeli tudi s tečajem »Peka medenega peciva«. Prvi je potekal v torek, 4. decembra v Pamečah v gostilni »Šafar«. 11 žena s področja Pameč, Trobelj in Gradišča se je naučilo pripraviti veliko vrst peciva z dodatkom medu. Drugi tak tečaj pa je bil v sredo, 5. decembra v Šentilju v Slomškovem domu, ki ga je obiskalo 13 žena s področja Mislinje. Oba tečaja je vodila **Marija Rošar** iz Maribora.

*Udeleženka iz Pameč ob zaključku tečaja
"Peka medenega peciva".
Foto Danica Onuk*

Tečaj »Narezki in solate« je bil v četrtek, 13. decembra prav tako v Šentilju v Slomškovem domu. Organiziran je bil za vse žene s področja občine Mislinja, ki se tega tečaja niso že udeležile v prejšnjih letih. Tečaj je vodil Janez Komar, ki je 15 tečajnicam prikazal umetnost priprave narezkov in solat iz ječmena, riža ter testenin z dodatki zelenjave in sira.

Tečaj narezkov in solat v Šentilju pri Mislinji. Foto Danica Onuk

Poleg kulinarčnih tečajev pa se je na dveh lokacijah organiziral tudi prikaz izdelovanja rož iz papirja. Prvi je bil v petek, 7. decembra na Vrheh na kmetiji Prednik, drugi pa v sredo, 12. decembra v Pamečah na kmetiji Fuks. Veščine izdelovanja rož iz barvnega papirja je ženam pokazala Marija Zdovc iz Smartna. Obeh prikazov se je udeležilo 21 žena.

Žene iz Vrh pri izdelavi rož iz papirja. Foto Danica Onuk

Letos smo na našem območju v okviru naše službe prvič organizirali tečaj »Slikanje na steklo«, ki je tokrat potekal v Slomškovem domu v Šentilju pod Turjakom. V soboto, 15. decembra se je 22 tečajnic preizkusilo v umetnosti risanja na steklo, kjer jih je usmerjala Marjana Herič iz Lehna na Pohorju.

Na razni steklovini so nastajali lepi praznični vzorci. Foto Ida Robnik

Podobni tečaji in tudi z drugimi vsebinami bodo organizirani tudi v prihodnjem letu za vsa področja za kmečke žene obseh občin v Mislinjski dolini. Program izobraževanja bo predstavljen na občnem zboru Društva kmetov Mislinjske doline, lahko pa nam ga pomagate s svojimi predlogi še dopolniti in popestriti. Svoje interese in predloge lahko zaupate svojim zastopnicam na terenu ali svetovalki. ▲

POMOČ KMETOM

FRANC JURAČ

Dr. vet. Ivan Gams predava kmetom v Podgorju

Foto Franc Jurač

Kmetijsko gozdarski zavod Celje izpostava Slovenj Gradec in Kmetijsko svetovalna služba sta o dopolnitvi odredbe o registraciji in številčenju govedi ter sledljivosti govedi pa o pojavu bolezni BSE pripravila predavanje za vse rejce živali pod naslovom Dopolnitev sistema označevanja in registracije govedi, pomen sledljivosti na pogled pojava BSE z vidika govedoreje. Predavanje je bilo v Podgorju in v Šentilju pri Mislinji. Za predavanje, ki sta ga vodila Marjeta Ženko, univ. dipl. zoot s Kmetijskega gozdarskega zavoda Celje in Ivan Gams, dr. vet. in direktor Veterinarske postaje Slovenj Gradec je bilo med kmeti izredno zanimanje. Naš posnetek pa je s predavanja v Podgorju. ▲

REKORDNA JABOLKA

FRANC JURAČ

Čeprav je bilo letošnje leto izredno sušno, je v sadnem vrtu Milene in Rafaela Vranjeka iz Slovenj Gradca zelo dobro obrodilo sadje. Posebno dober pridelek so bile jablane sorte zlati delišes, kjer je na drevesu zrastle okoli štirideset jabolok z neverjetno debelino. Jabolka, ki nam jo je pokazala Milena Vranjek (na sliki) je tehtala kar 850 dkg, nekoliko lažji pa so bili ostali plodovi. ▲

1. Milena Vrhnjak s svojim "debelim" pridelkom
2. Najdebelejša jabolka je tehtala kar 850 dkg

Foto Franc Jurač

ZVEZA HRANILNO KREDITNIH SLUŽB SLOVENIJE, p.o. LJUBLJANA
POSLOVNA ENOTA SLOVENJ GRADEC
Telefon 02 883 93 00

Z blagajniškimi mesti:
Slovenj Gradec, Celjska 7
Mislinja
Dravograd
Radlje ob Dravi
Prevalje

☎ 02 883 93 13
☎ 02 885 70 50
☎ 02 871 04 90
☎ 02 888 00 10
☎ 02 881 78 10

Svojim varčevalcem nudimo:

VODENJE TOLARSKIH VLOG ZA DOMAČE FIZIČNE IN PRAVNE OSEBE

- hranilna knjižica vam omogoča neomejeno gotovinsko razpolaganje s sredstvi na knjižici
- žiro račun za občane, samostojne podjetnike in društva
- tolarke vezave, ki so lahko kratkoročne in dolgoročne
- tekoči račun predstavlja sodobno obliko brezgotovinskega poslovanja, vključuje tudi možnost pridobitve bankomatske in plačilne kartice

KREDITIRANJE ZA NASLEDNJE NAMENE

- investicije za kmetijske namene
- dopolnilne dejavnosti na kmetijah
- nakup kmetijskega repromateriala
- potrošniška posojila

HKS POSREDUJE

- posojila Javnega sklada RS za regionalni razvoj v različne oblike državnih subvencij in subvencij lokalnih skupnosti namenjenih kmetijstvu

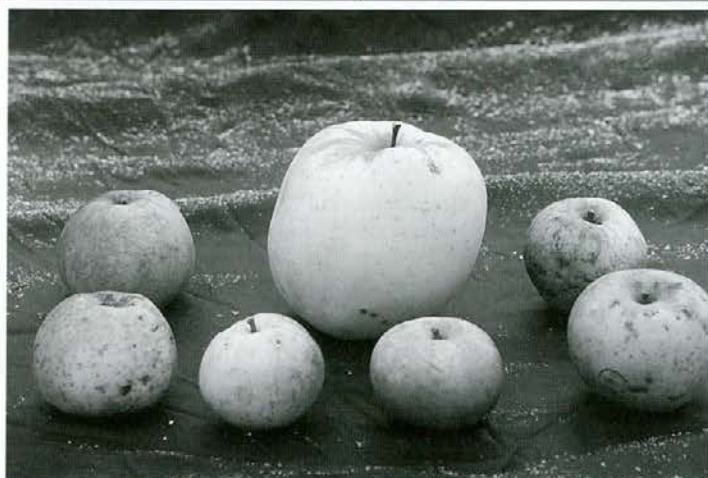
DODATNE STORITVE

- MAGNA kartica
- posredovanje pri trgovanju z vrednostnimi papirji

PLAČILNI PROMET

- plačevanje vseh vrst položnic
- unovčevanje nakaznic

OHRANJAMO TRADICIJO IN SKRBIMO ZA RAZVOJ

NOVO ČEBELARSKO LETO

ČEBELARSTVO

JANEZ BAUER

Pričelo se je novo leto, polno pričakovanj in načrtov. Čebele so konec leta preživele mirno, tudi opolnoči si niso nazdravile. To je čas njihovega počitka in naj ga v miru izkoristijo. V prvi polovici januarja pa se bo v panju pričelo porajati novo življenje. Čebele nagonsko začutijo, da se je pričel dan daljšati in v sredini zimske gruče bo matica zaleгла prve mlade pomladanske čebele. Takrat morajo čebele središče zimske gruče segreti na 30 stopinj, da se zalega ne prehladi. Poveča se poraba hrane in potreba po toploti.

Zato je okrog novega leta pravi čas, da zapažimo panje. Tako jih ogrejemo, preprečimo uhajanje toplote in čebelam olajšamo ogrevanje gnezda. Material za zapaženje mora biti topel in zračen.

Pri gojenju zalege se namreč sprošča dosti vlage. To vlago moramo odvesti iz panja, saj se drugače nabira v satju in zato satje tudi splesni. Plesnivo in mokro satje pa je vir okužbe in bolezni. Kot material za zapaženje se še najbolj obnese penasta guma. Prevaja vlago in je dober toplotni izolator. Seveda pa moramo imeti vehe na zadnjih vratcih odprte, da se vlaga ne nabira na steni. Včasih so starejši čebelarji ugotavljali živahnost čebelje družine po količini kondenza na zadnjih vratcih. Panj, ki je zelo močil, bo spomladi močna

čebelja družina in bo veliko prinesel, saj je to znak, da je matica začela zelo hitro in intenzivno zalegati. Takih napovedi in predvidevanj se raje vzdržimo in poskrbimo, da bodo čebele na suhem in tolem.

Ob prvi januarski odjugi lahko pričakujemo močan izlet čebel in takrat najlažje ugotovimo moč posamezne družine. Vendar so si tudi čebelje družine zelo različne. Se najde kak panj, kjer ne bo izletela niti ena čebela. Pri takih panjih narahlo odpremo zadnja vratca in pokukajmo v notranjost. Če čebele mirno šumijo, potem pač nimajo potrebe po izletavanju. Pustimo jih pri miru. Marsikje pa bomo našli tudi kakšen panj, kjer ne bo izletela niti ena čebela. Tudi nobenega šumenja ne bo. Varoza, ali kaka druga bolezen bo terjala svoj davek in bo pomrla cela čebelja družina. Tudi na to moramo biti pripravljeni.

Ob novem letu je čas, da pregledamo zapiske preteklega leta. Tako si tudi najlažje naredimo načrt za prihodnje leto, kako čebelariti, da bodo posode polne medu. Res, ob vseh teh sušnih letih bi se enkrat že spodobilo, da se posode z medom napolnijo do roba in da bomo rekli: "Letos pa teče že iz vsakega štora."

S to željo vam želim uspešno, zdravo in prijetno novo leto.▲

PLETENE KOŠARICE - LEPA DARILA

IDA ROBNIK

Prazniki so sicer že mimo, kmalu pa bodo novi in spet si bomo belili glave, kaj bi podarili svojim najdražjim. Pletena košarica ali košek je lahko prav priručno darilo, uporabite pa ga lahko tudi kot embalažo.

Takih koškov in košaric pa ne najdete v vsaki trgovini. Naš nekdanji sodelavec Jože Pušnik iz Slovenj Gradca, ki je vso delovno dobo posvetil lesu, ker ga ima rad, je sedaj v pokoju začel delati takšne drobne izdelke. Pravi, da mu je to v veliko veselje in za kratek čas. ▲

Foto Ida Robnik

Dober recept Orehovo pecivo

Na Legnu, blizu mojega čebelnjaka, stanuje tudi teta Ida KAC. Verjetno jo vsi poznate, saj je bila dolga leta v službi na Gozdnem gospodarstvu. Sedaj, ko je v pokoju, pa vedno kaj dobrega skuha ali speče. Marsikdaj pridišijo take prijetne vonjave do mojega čebelnjaka in takrat sigurno zavijem na obisk.

Da bo prijetno dišalo tudi pri vas, vam bom zaupal njen recept za dobro Orehovo pecivo.

Potrebujemo:

- 4 žlice moka
- 4 jajca
- 4 žlice mletih orehov
- 4 žlice sladkorja
- 1 pecilni

Rumenjake in sladkor penasto umešamo. Iz beljakov naredimo sneg in ga rahlo umešamo v rumenjake. Pecilni prašek zmešamo z moko in vse skupaj rahlo zmešamo, da dobimo gladko maso. Vlijemo jo v pomaščen pekač in pečemo pol ure pri 200 stopinjah Celzija.

Dober tek!

Koncem prejšnjega stoletja se je v sodobnem svetu močno uveljavila ekologija. Pretirano izkoriščanje naravnih virov, obremenjevanje in s tem degradacija okolja, sta ljudi prisilila ukrepati. Ideja reševanja narave je pri širši javnosti hitro naletela na ugoden odmev in se tako začela vse bolj pojavljati tudi v medijih. Skrb za čisto okolje je postala del razprav sodobnih mislecev, resnih politikov, pesnikov, pevcev, filmskih zvezdnikov, športnikov itd...

Ni presenetljivo, da je takrat, v močno industrializirani Mežiški dolini, domači kantavtor prepeval pesem o mrtvi reki, ki so ji radi prisluhnili tudi drugod po Sloveniji. Od takrat je minilo že kar nekaj let in morda je čas, da se vprašamo, če je reka preživela?

Reka Meža je osrednja reka v dolini. Vzdolž svoje poti teče mimo širih večjih krajev: Črne, Mežice, Prevalj in Raven na Koroškem, ki so poznani po rudarski oziroma železarski tradiciji. Skozi leta uspešnega industrijskega cvetenja je bila reka izpostavljena močnemu onesnaževanju tehnoloških odpadkov, vedno več pa je bilo tudi komunalnih, kajti razvoj industrije je zahteval tudi vedno večjo koncentracijo ljudi na našem območju.

Večletno stalno onesnaževanje reke, predvsem pa dovod nenaravnih odpadkov v vodotok, povzroči rušenje samočistilne sposobnosti reke. In, ko odpove samočistilna sposobnost reke, reka umre in ostanejo razredčene odplake v odprtem jarku.

Kako daleč smo torej pripeljali reko Mežo?

Na to vprašanje je težko natančno odgovoriti. Izdatno industrijsko onesnaževanje je z zaprtjem rudnikov in upadanjem železarske industrije sicer zmanjšano, vendar pa so se, ob pospešenem razvoju storitvene in obrtne dejavnosti, pojavili številni novi, manjši ones-

naževalci. Več manjših virov pomeni bolj raznoliko onesnaženje, ki ga je težje ustrezno kontrolirati. Tragedija Meže je tudi v tem, da je, nekoč zelo uspešna industrija, začela izgubljati na pomenu ravno v času uveljavljanja ekologije, zato ni bilo izvedenih obširnejših raziskav o stanju vodotoka.

Vsake toliko časa pa vendarle pride do določenih raziskav.

V eno takšnih je bil v lanskem letu vključen tudi naš Zavod. Predmet preiskave je bila primerjava kakovosti vode oz. onesnaženosti reke Meže vzdolž toka od Koprivne do Dobrij in primerjava ugotovitev s predhodnimi raziskavami.

Rezultati so pokazali, da onesnaženost reke še ni kritična, vendar vzdolž toka niti na enem mestu ni popolnoma čista. Onesnaženje vzdolž toka ne narašča enakomerno, ampak je močno odvisno od lokalnih pritokov in se poveča v bližini večjega dotoka odpadkov oz. zmanjša v bližini pritokov čistejših potokov. Stanje reke, v primerjavi z letom 1992, ni dobro, kar je v času visoke ekološke zavesti in razvoja čistilnih postopkov in naprav zaskrbojoče.

V bližnji prihodnosti se načrtuje izgradnja komunalnih čistilnih naprav vzdolž toka reke Meže in upamo, da bodo tudi namensko uporabljene, kajti le tako lahko pričakujemo izboljšanje stanja.

Seveda pa lahko reki Meži, poleg ustrezno oblikovane lokalne in republiške politike, pomagamo tudi mi, vsi tisti, ki živimo ob reki, ki živimo z njo. Zavedamo se, da bomo morali za ustrezno ekološko razgledanost še marsikaj postoriti, predvsem na vzgoji in izobraževanju vsesplošne populacije, da bomo znali in hoteli zaživeti v sožitju z naravo. ▲

KORENJE

Zbrala:

MILENA CIGLER GREGORIN, inž. agronomije

Korenje je vrtnina in krmna rastlina, ki so jo z vzgojo in selekcijo pridobili iz divjega, v naravi rastočega korenja, z vretenasto, belo in žilavo korenino, iz katere je poganjalo tudi do 1 m visoko srhodlakavo in razraslo steblo. Kobulasto socvetje ima bele cvetove.

O prehranski vrednosti korenja v prehrani ljudi in pa za krmo živali je bilo že veliko pisanega, tokrat pa bi predstavila korenje kot zdravilno rastlino.

Pri korenju so zdravilni koren, listi in seme. V korenju je največ karotena ali provitamina A, ki se v človeškem telesu najbolje izrabi, če surov korenček naribamo na drobno (82%). Najbolje se resorbira karoten v telesu, če korenček pripravljamo na maščobi.

Koren vsebuje razne sterine, npr. fitosterin, mlečno kislino, flavonoide, pektine ksantofil, glutamin, asparagin, seskviterpene ter vitamin H, ki preprečuje zamaščenost kože in uravnava delo-

vanje lojnic. Korenček vsebuje tudi učinkovine, ki širijo krvne žile in varujejo pred poapnenjem žil. V 100 g svežega korenčka je še 0,2 g jabolčne kisline, 3 mg oksalne kisline in drugo.

Zdravilna vrednost korenčka je predvsem v tem, da zavira gnilobne procese v črevesju. Izredno je dragocen pri odpravljanju prehranskih motenj dojenčkov. Kaša iz nastrganega ali naribanega korenčka pospešuje tek, povečuje odpornost proti nalezljivim boleznim, zdravi vnetje ušes, rahitis in pomaga odpravljati gliste. Priporočajo ga tudi nosečnicam, ker pospešuje pravi razvoj plodu.

Uporaba korenja je zelo priporočljiva pri zdravljenju očesne mrežnice. Korenček krepi ostrino vida; ker se oko tudi hitreje prilagaja gledanju v temi, ga priporočajo voznikom, ki vozijo ponoči.

Kadar pri dojenčkih z mlečno prehrano ne dosegamo več uspeha, mu dajemo korenjevo ka-

šo. Telesni razvoj postane očiten, dobijo svež videz, poveča se telesna teža, predvsem pa se poveča odpornost proti nalezljivim boleznim. Otroci, ki jedo veliko korenja, sicer dobijo v očeh, na licih, nosu in ušesih rumenkast nadih, ki pa ga ne smemo zamenjati z zlatenico. To rumeno barvilo izloča karotin, ki pa je povsem nenevarno in izgine takoj, ko prenehamo za nekaj časa otroku dajati korenje. Kdor ima protin ali revmo, naj popije na dan dve skodelici sveže stisnjene korenčkovega soka. Redno uživanje korenčkovega soka ima zdravilne učinke tudi pri sladkornih bolnikih. Korenjev sok pospešuje izločanje seča, zato se v ljudskem zdravilstvu govori, da čisti kri.

Uživanje surovega korenja pospešuje prebavo.

Korenjeva zel, pripravljena kot špinača, je celo bolj priporočljiva kot prava špinača, ker preprečuje napenjanje.

Nekoč je bil v velikih čistih tako imenovani korenjev sirup. Uporabljali so ga proti prehladnim obolenjem.

Sveže iztisnjenemu korenjevemu sirupu so dodali kandis ali neprečiščeni sladkor in skuhal v gost sirup. Sirup so skrbno konzervirali (sterilizirali) in po potrebi jemali po žlicah. ▲

Vir: Richard Wilfort:
Zdravilne rastline in njih uporaba
Mihaela Černe:
Vrtnine, vir zdravja in naša hrana
Irena Vrhovnik:
Vrtnine, vir zdravja in naša hrana

LJUDJE

IN

DOGODKI

MIRO PETEK OSEBNOST KOROŠKE 2001

FRANC JURAC

Z leve:
Peter Leskovar -
slovenjegraški
župnik,
dr. Ervin Pečnik -
zdravnik,
Danilo Vute -
direktor Koroškega
radia,
Miro Petek -
novinar Večera,
Marko Vrečič -
novinar Koroškega
radia.

Foto Franc Jurač

Koroški radio je tudi lansko leto med 10. in 14. decembrom že četrto izvedel tradicionalno akcijo osebnost leta v regiji. Poslušalci so glasovali v desetminutnih terminih v navedenih dneh (dvakrat dnevno): Možnost glasovanja so imeli tudi po elektronski pošti. V akciji je sodelovalo preko 230 poslušalcev, ki so se spomnili 45 imen iz različnih področij življenja in dela, v glavnem zdravnikov, duhovnikov, pevcev,

športnikov in gospodarstvenikov. Poslušalci so z veliko prednostjo naklonili svoje glasove Miru Petku, novinarju častnika Večer iz Koroške. Drugo mesto je zasedel Peter Leskovar, župnik iz Slovenj Gradca in tretje Ervin Pečnik zdravnik iz Slovenj Gradca. Četrto je bil Mitja Kunc iz Črne. V prejšnjih akcijah so bili kot osebnosti leta na Koroškem izbrani dvakrat Adi Smolar in lani župnik Peter Leskovar. ▲

SREČANJE STAREJŠIH KRAJANOV

FRANC JURAC

Krajevna skupnost Trbonje in osnovna organizacija Rdečega križa vsako drugo leto v Trbonjah pripravita srečanje starejših občanov starih, nad 70 let. Letošnjega srečanja se je udeležilo okoli 30 starostnikov. Učenci osnovne šole

Trbonje pa so jim pripravili bogat kulturni program, za dobro voljo in ples pa so poskrbeli harmonikarji z diatonično harmoniko. ▲

Srečanje starostnikov v Trbonjah.

Foto Franc Jurač

SREČANJE SOŠOLCEV

FRANC JURAC

Srečanje sošolcev v Šmartnem

Foto Franc Jurač

Lepo je obujati spomine na šolska leta, ki so bila več kot pred pedesetimi leti. Da bi se sošolci po tolikih letih ponovno srečali, se jim je uresničila želja. Zbrali so se nekdanji učenci, ki so leta 1940 pričeli hoditi v šolo v Brezovnikovi gostilni v Šmartnem pri Slovenj Gradcu. Učenci so obujali spomine na leta, ko so si nabirali

osnovnošolsko znanje, živo pa jim je v spominu ostalo, da je bila šola v Šmartnem med vojno požgana in so nekateri nadaljevali šolo v Slovenj Gradcu, drugi pa so ostali kar doma. Spomine na šolska leta pa je lepo obudil prof. Tone Turičnik, ki je tudi sam bil njihov sošolec. ▲

DRUGI BLAGOSLOV KONJEREJSKEGA DRUŠTVA MISLINJSKE DOLINE USPEL

MILENA TRETJAK

Beli Božič je za nami. Preživeli smo ga med svojimi najdražjimi. Prav tako ga je za nami tudi praznik sv. Štefana.

Tako je na dan sv. Štefana, ki je zaščitnik konj, bil v Dovžah blagoslov konj, ki ga je po maši opravil župnik Tine Tajnik.

Kljub snegu in snežinkam, ki so nenehno padale pa se je blagoslova udeležilo preko štiri-deset konj in njihovih rejcev.

Zaradi uspešnega odziva rejcev in ostalih, konjerejsko društvo Mislinjske doline načrtuje blagoslov tudi v prihodnjem letu. ▲

1. Blagoslov je po maši opravil župnik Tine Tajnik.
2. Islandski konji, ki jih vzreja Alenka Čas

Foto Milena Tretjak

PRAZNUJEMO

MARIJA RIBIČ JE PRAZNOVALA **85** LET

LUDVIK MORI

Kar precej je starejših bralcev in naročnikov, ki radi berejo Viharnik tudi v poznih letih. Ena takih je tudi Marija Ribič, ki je dočakala častitljiv jubilej, 85 let življenja. Svoj praznični dan je preživela v krogu svojih dragih.

Kot prvorojenki ji je zibel stekla 6. aprila 1916 na domačiji pri Maticu nad Vuzenico. Odraščala je z dvema bratoma in sestrico v tistih trdih povojnih časih. Pri šestnajstih letih ji je umrla mama in oče se je še enkrat oženil in mačeha je bila dobra do otrok.

Marija se spominja svojih otroških let: "Moja otroška leta so bila lepa in tudi trda. Zelo rada sem hodila v šolo, ker sem se lahko učila, saj sem imela pri vseh predmetih same petice." Hčerka mi je prinesla pokazat dobro ohranjene zvezke s čudovito lepo pisavo in v nobenem ni bilo najmanjše napake, ocene v njem pa so bile samo petice. S tako odličnim uspehom je imela odprto pot do tako željenega poklica učite-

Marija Ribič

ljice. A kaj, ko se je zataknilo že pri spričevalu, za katerega je bilo potrebno prinesiti "kolek" za pet dinarjev. Poznala je veliko stisko za denar doma, zato si ni upala prositi zanj. Veliko noči je prejojala, da je bil vzglavnik marsikdaj čisto moker od solz. Veliko pozneje je o tem pripovedovala nekemu gospodu in ta ji je dejal, da bi ji on pomagal, če bi le vedel.

Globoko v srce je zakopala

svojo željo po učiteljskem poklicu in se za nekaj časa zaposlila v neki gostilni v Rušah, kjer je vztrajala tri leta. Domotožje jo je popeljal nazaj v domači kraj, kjer jo je našel postaven fant Kanopov Miha, s katerim sta se v juliju leta 1940 poročila in jo je popeljal na Kanopov dom. Kar precej težko se je privadila na strmo kmetijo. V zakonu sta podarila življenje trem otrokom, Roziki, Ivanu in Mariji.

Vojna leta je preživljala v strahu in negotovosti in se jih ne spominja rada, saj so ji tik pred koncem ubili brata.

Pri Kanopu je bila stara in lese-na hiša že precej dotrajana. V času, ko je veliko mladih bežalo s kmetij, sta se z možem odločila za gradnjo nove hiše.

Marija pripoveduje: "Tedaj so se ljudje zelo čudili, kako si sploh upava kmetovati v tej strmini in kmetom nenaklonjenih časih. A midva nisva klonila, čeprav je bilo težko. Komaj sva zgradila hišo, je začel mož bolehati in je leta 1969 umrl, star komaj 56 let. Pet let za tem je umrl njegov oče, star 94 let in pet let pozneje se je smrtno ponesrečil sin Ivan, star komaj 32 let in na Kanopovem je ostala velika praznina." Da bi lažje prebolela težke udarce usode, se je preselila h hčerki Mariji v bližino Vuzenice, kjer še zdaj v družbi vnuka Bena in ostalih članov Marijine družine preživlja jesen življenja. Pravi, da ji še nikoli ni bilo tako lepo, še posebno lepo pa je bilo ob njenem jubileju, ko se je okrog nje zbralo šest vnukov in deset pravnukov. Vesela in ponosna je, da vnuk Franček z družino dobro gospodari na Kanopovi kmetiji.

V imenu vseh, ki Marijo Ribič poznamo, ji želimo še veliko lepih in zdravih let v krogu njenih dragih. ▲

Ni lepšega na svetu, kot obiski otrok na stara leta, z njimi pa pridejo tudi vnuki. Ob 80-letnici, ki jo je praznoval Podmenikov oče Silvester Čuješ iz Gradišča nad Slovenj Gradcem, so mu otroci pripravili praznovanje, na katerem je bilo kar preko sta njegovih prijateljev in sosedov.

Življenjske korenine Podmenikovega očeta izhajajo iz Razborja, njegova življenjska zibel je stekla 24. novembra leta 1921. Rodil se je v družini, kjer so bili samo trije bratje. Ni še bil star šest let, ko je s starši, ki so kupili Podmenikovo kmetijo, prišel na Gradišče. Z osmimi leti je pričel hoditi v šolo, vmes pa je pasel živino in opravljal kmečka dela. "Težki so bili časi moje mladosti," je potožil Silvester Čuješ. "v mojih najlepših mladostnih letih se je pričela druga svetovna vojna, v kateri sem tudi sam sodeloval in se boril proti okupatorju. Po končani vojni sem se leta 1950 zaposlil pri takratnem Komunalnem podjetju v Slovenj Gradcu. Zaradi slabega zaslužka sem si poiskal novo zaposlitev pri takratni Gozdni upravi v Slovenj Gradcu. Ker sem imel rad delo v gozdu, sem bil gozdni delavec in opravljal različna dela od pogozdovanja do

čiščenja, delo sekača pa smo opravljali kar ročno, saj nismo poznali motorne žage, ampak smo podirali les kar z žago američanko. Po nekaj letih dela v gozdu sem se nazadnje zaposlil v Tovarni meril v Slovenj Gradcu, kjer sem vse do upokojitve opravljal dela skladiščnika," pravi Podmenikov oče.

V letih mladostne zrelosti, ko je bil star 33 let, je pričel razmišljati o družinskem življenju. Pri Lapovčniku v Razborju si je leta 1954 izbral hčerko Minko za svojo družinsko sopotnico in jo pripeljal na Podmenikovo kmetijo, kjer sta začela skrbno gospodariti. Ker majhna kmetija ni dajala dovolj kruha za številno družino, saj se je jima rodilo kar 12 otrok; sedem fantov in pet deklet, je denar k hiši prinašal z vsakodnevnim zaslužkom, žena pa je na kmetiji pridno opravljala delo in skrbela za otroke. Kljub težkemu in trdemu življenju jima je uspelo, da sta otroke vzgojila v pridne in poštene.

Ko je Podmenikovemu očetu leta 1987 umrla žena, je posestvo prepustil sinu Silvestru, ki nadaljuje gospodarjenje na kmetiji. Kot pravi Podmenikov oče, mu sedaj na stara leta gre dobro, najbolj pa je

PODMENIKOV OČE JE PRAZNOVAL **80** LET

FRANC JURAČ

Silvester Čuješ s svojimi 19 vnuki.

Foto Franc Jurač

vesel, da je zdrav in da ga redno obiskujejo otroci in vnuki, ki jih ima kar devetnajst.

Podmenikovemu očetu čestita tudi Viharnik. ▲

* 1941
+ 2001

JOŽE PLAZ

Vse ima svoj čas in vsak dogodek svojo uro. Je čas rojstva, je čas smrti. In slednji se je zgodil rano zjutraj, na miklavževo šestega decembra.

Pot je prehojena in mnogo prezgodaj je obstalo srce Jožetu Plazu - Pepču iz Legna, kot so ga radi klicali prijatelji. Ko je letos v začetku leta praznoval svoj 60. rojstni dan, so mu domači pripravili lepo praznovanje, vsi pa ki so bili z njim so mu zaželeli kar največ sreče in zdravja. Tega pa je Jože najbolj potreboval saj je več kot deset let imel manjše in ob časno večje zdravstvene težave.

Z boleznijo je živel in z zavestjo, da je potrebno izkoristiti vsak dan in čim manj zaupati jutrišnjemu. Ustvarjal je prepričanje, da bo premagal bolezen, ki mu je vse prezgodaj spodrezala korenine življenja. Davnega 30. januarja leta 1941 je Jožetu Plazu stekla zibel v delavski družini na Legnu. Materi Štefaniji in očetu Jožetu je bil novorojenec v ponos in srečo. Brezskrbna otroška leta je preživljal s sestro Štefko in bratom Ferdom. Težki časi druge svetovne vojne so očeta prisilili, da je za družino služil kruh s prevozom s konji in pozneje z delom v Tovarni meril Slovenj Gradec, mati pa je vodila gospodinjstvo in vzgajala otroke.

Ko je Jože končal osnovno šolo se je izšolal za strojnega ključavničarja. Po učni dobi in po opravljeni vojaški obveznosti, si je našel zaposlitev v Tovarni meril v Slovenj Gradcu. Z velikim veseljem je opravljal delo, bil natančen in spoštovan med sodelavci.

Ob zahtevnem delu je aktivno sodeloval pri raznih humanitarnih akcijah; bil je gasilec in krvodajalec, ki je preko tridesetkrat daroval kri, kot odbornik in aktivist pa je pridno delal v mestni organizaciji Rdečega križa Slovenj Gradec.

Za vse je našel čas, posebno pa si je prizadeval in organiziral obujanje starih šeg in običajev ob pustovanju, velikonočnem žegnanju in o miklavževanju. Za vso družbeno in društveno delo je prejel mnoga odlikovanja in priznanja.

Ko je pokojni Jože v svojih rosnih mladih letih razmišljal o družinskem življenju, si je izbral za svojo življensko sopotnico Zinko Plevnik iz Doliča.

Na novo zgrajeno Plazovo domačijo, v kateri je bil tudi njegov delež, sta se pred 37 leti po poroki vselila in spletla lep zakonski venec, v katerem sta podarila življenje sinu Jožetu in hčerki Mariji oba pa vzgojila v pridna in poštena.

Ko se je pred desetimi leti invalidsko upokojil, ni pozabil svojih sodelavcev, s katerimi se je redno srečeval, se z njimi pogovarjal in obujal spomine na delovna leta, ki jih je preživljal z njimi in bil del podjetja, v katerega je vložil svoje delo in svojo mladost.

Njegova bolezen in vse prezgodnja smrt je domače, pa tudi številne prijatelje, močno presenetila, najbolj pa ga bosta pogrešala vnuka Ambrož in Katarina, ki sta dedija neizmerno ljubila.

Takega kot smo poznali Jožeta Plaza, ga bomo ohranili v lepem spominu in naj mu bo lahka domača zemlja.

FRANC JURAC

Skromno, tih si živel,
za nas si delal in skrbel.
Srce ljubeče zdaj v grobu spi,
nam pa solzijo se uči.

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj, vse prehitro in nepričakovano nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

JOŽE PLAZ z Legenske ceste 30, Slovenj Gradec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali in stali ob strani, nam pisno in ustno izrazili sožalje, mu poklonili vence in cvetje, sveče in darovali za svete maše ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Prav lepa hvala zdravnikom in strežnemu osebju interne nege internega oddelka slovenjegraške bolnišnice, sodelavcem in upokojencem obrata Plastike, gasilcem in častni straži Tovarne meril, Pihalnemu orkestru Slovenj Gradec, govornikoma Ivanu Šiserniku in Niku Pečariču za ganljivo izrečene besede slovesa, pevcem za zapete žalostinke, g. župniku Petru Leskovarju za pogrebni obred in nagovor, Martinu Šmonu za odigrano Tišino ter pogrebni službi Slovenj Gradec.

Žalujoci: žena Zinka, sin Jožek, hčerka Marija z možem Robijem, vnuka Ambrož in Katarina, brat Ferdo in sestra Štefka z družinama ter ostali sorodniki.

Ni te na pragu več,
ni te v hiši.
Nihče tvojih korakov in smeha
ne sliši.
Zato nas pot vodi tja,
kjer rože cvetijo
ter svečke v spomin gorijo.

ZAHVALA

Z globoko bolečino v srcu nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek ter pra dedek

RUDI MORI iz Danijela pri Trbonjah.
1924 - 2001

Vsem, ki ste mu darovali cvetje, sveče, za svete maše ter nam drugače pomagali, se globoko zahvaljujemo.

Hvala vsem sorodnikom, sosedom, znancem, prijateljem, ki ste nam kakor koli pomagali v naših najhujših trenutkih ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala gasilcem iz Trbonj, govornikoma Janku Smolarju ter Janku Pavliču za besede slovesa.

Hvala pevkam ter pevskemu zboru Šentjanž pri Dravogradu, hvala Robiju Puru za odigrano Tišino ob odprtem grobu, gospodu Jožetu Bregincu za pogrebni obred.

Še enkrat hvala vsem.

Žalujoci: žena Marija, hči Olga, Danica z družino in sinova Jože in Rudi z družinama.

* 1942
+ 2001

JOŽE BALANT

Življenjska zibel mu je stekla spomladi leta 1942 v Podgorju na "Maksnovi" domačiji, kjer je preživel svojo mladost. Že kot otrok je spoznal trdo življenje, saj je bilo v družini sedem otrok, ki so živeli na majhni kmetiji.

Kmalu po končani osnovni šoli si je poiskal svojo prvo priložnostno zaposlitev pri pleskarjih, nato pa se je redno zaposlil v Železarni Ravne. Ko je spoznal svojo družinsko sopotnico, si je zaposlitev našel bližje domu v Monterju v Dravogradu, kjer se je zaradi šibkega zdravja tudi invalidsko upokojil leta 1983.

Leta 1967 se je priženil na Gumpotovo domačijo, kjer sta z ženo Faniko ustvarila družino in zagospodarila na kmetiji.

Desetletja, od kar se je poročil in prišel na Gumpotovo domačijo, je pomagal pri popravilih boštjanske cerkve, katere najbližji sosed je bil. Z zvonjenjem je pomagal vabiti na vesela praznovanja boštjančane in okoličane, pa tudi v smrtnih slučajih so zvonovi peli pesem slovesa. 17. novembra so še posebej žalostno doneli zvonovi Boštjana, ko so oznanjali njegov boleč odhod od družine.

ZAHVALA

Ob tragični in boleči izgubi našega dragega moža, očeta in dedka

JOŽETA BALANTA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v trenutkih žalosti pomagali in sočustvovali z nami, izrazili sožalje, darovali cvetje, sveče in svete maše.

Zahvaljujemo se gospodu dekanu Francu Hozjanu za besede slovesa ter opravljen pogrebni in mašni obred. Lepa hvala gospodu Vančyju za poslovljne besede. Hvala moškemu pevskeemu zboru Rek, godbi na pihala Monter in darovan venec ter cerkvenemu pevskeemu zboru Dravograd. Hvala tudi pogrebni službi komunalnega podjetja Dravograd.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Fanika, hčerke Jožica s Tomažem ter Dragica in Marjana z družinama.

V SPOMIN

Le kdo, le kdo pozabil bi gomilo,
kjer spi zlato moževo in očetovo srce,
ki nas neskončno je ljubilo
vse do zadnjega je dne?

21. januarja bo minilo dve leti odkar nas je zapustil dragi mož, oče in brat

FRANC JAVORNIK, Mušičev oče iz Brd.

V življenju ti je najtežje, ko izgubiš najdražjo osebo. Tako smo izgubili našega zlatega moža, ljubečega očeta in brata. Hvala vsem, ki se z lepimi spomini ustavite ob njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoci: žena Marija, sin Stanko in sestra Tončka z možem Štefanom.

PRGIŠČE

ZGODOVINE

**SPOMINI NA
ŠTARE
ŠOLSKE POTI**

RUDI REBERNIK

Pot iz Suhodolške doline na Razbor vodi v večih smereh. Pri Zajgarju ali Melanšku se pot razcepi na tri kraje. Prva in najbolj uporabljena že nekdanj je bila pot po Prevalskem.

Druga, malo krajša, zato pa bolj strma in težavna je bila pot po Ronečem, katero smo šolarji iz Suhega dola, od Zbičajnika in Šumaha ali Stablovnika najbolj uporabljali.

Tretja pot, ki pa je bila najnapornejša in strma, zato pa za nas otroke toliko bolj privlačna in zanimiva, pa je vodila mimo spodnjega Stablovnika na vrh do zgornjega Stablovnika, od tam pa po ravni poti skozi gozd na Ronečo Ravno, kjer pa se je nam že odprl pogled na našo razborsko šolo in cerkev.

Po tej poti sem hodil mnogokrat v družbi mojih sošolcev - Zbičajnikovih in Šumahovih otrok, pa čeprav je bila pot najdaljša, zato pa toliko bolj slikovita in zabavna, ker smo dalj časa prebili skupaj in si pripovedovali vsakodnevene dogodivščine.

Ko pa smo prišli na vrh do zgornje Stablovške domačije, se nam je odprl lep razgled na Slovenj Gradec, Pohorje in lepe spodnje razborske kmetije.

Malo naprej je ob poti stalo znamenje v spomin staremu Stablovškemu očetu ali dedu mojih sošolcev, ki je na tem mestu končal svojo življenjsko pot.

Ko se je nekega zimskega večera vračal iz Razbora domov, ga je zadela kap, da je padel pod cesto in so ga našli šele čez par dni.

Tega dogodka se še dobro spominjam, ker sem tudi jaz šel pokropit Stablovškega dedija v družbi mojih domačih.

Zgornje Stablovško so vedno imenovali kar Stablovška bajta, kar je verjetno nekdanj tudi bila, saj lahko sklepamo iz tega, ker so se vsi pisali Šumah.

Kolikor sem si zapomnil iz pripovedovanja starejših ljudi in mojih prednikov, sta nekdanj bili lastnici tu Elizabeta Šumah s svojo materjo in sinom Adamom, ki je bil nezakonski in je zato dobil pri krstu svetopisemsko ime Adam.

Ob košnji v zgornjem Stablovcu. Tja sem ob takem času vedno rad zahajal s svojo družino, da smo jim pomagali. Na sliki sta Martin in Marija Slivnik s svojo hčerko Mojco, moja žena in naš najmlajši sin Dušan.

Menda je bila v starih časih navada, da nobena nezakonska mati ni smela sama izbrati imena za svojega otroka.

Elizabeta Šumah se je pozneje poročila z Obrovnikom, priložnostnim kmečkim in gozdnim delavcem in rodila se jima je še hčerka Minka, katero pa sta že majhno dala v rejništvo k spoštovani Lipšovi družini v Razbor, kjer je ostala dokler se ni omožila. Naslednji lastnik tega malega posestva je bil, kolikor se jaz spominjam, razborski gostilničar in čevljar Anton Pečolar. Ta je nekaj let pred vojno to prodal Ivanu Slivniku, Končevemu sinu iz Spodnjega Razbora, ki je tam do pričetka vojne tudi stanoval s svojo materjo. Toda, tudi nju je vojna težko prizadela. Sin Ivan je bil mobiliziran v nemško vojsko in se iz nje ni več vrnil, ostal je nekje na ruskih bojiščih. Ko je ostarela mati Alojzija ostala sama, je skrb zanjo in za domačijo prevzel starejši sin Martin in njegova žena Marija, ki sta po njeni smrti tu tudi podedovala. Dolga leta sta jo negovala, pozneje sta pomagali še hčerka Mojca in vnukinja Marta in hkrati so obdelovali posestvo, čeprav tam niso nikoli prebivali.

No to malo skromno, a vendar tako prijazno in domače domovanje pri zgornjem Stablovniku me vežejo mnogi lepi spomini iz mojih šolskih, pa tudi poznejših let, posebno še tisti časi, ko sta jo obdelovala Martin in Marija, ki je bila moja najstarejša sestra in

njena družina. Mnogokrat me je vodila pot tam mimo in posebno se spominjam dneva, ko sem pozimi, meseca februarja leta 1943 šel k njim na obisk in po slovo, ker sem odhajal skoraj za tri leta v neznan in tako nevarni svet v vojno. To je bila gotovo moja najbolj žalostna pot, ki so me kdajkoli vodile tam mimo. Ko sem po skoraj treh letih, ravno v predbožičnem času hodil tam mimo, pa so me navdajali povsem drugačni občutki in veselje, da sem to vojno morijo srečno preстал.

Spet sem šel mimo zgornjega Stablovškega doma, kjer je ostarela mati Alojzija žalostna čakala svojega sina Ivana, ki pa ga ni nikoli dočakala. Vendar pa še vedno ni izgubila upanja, da se bo vrnil.

V prazničnih dneh nas še posebej obdajajo spomini na kraje, dogodke in ljudi, ki so nam bili dragi. Naj bo tudi ta članek temu namenjen. Oba takratna lastnika tega doma, Martin in Marija, sta bila skromna in dobra človeka, ki sta bila vedno pripravljena pomagati kjerkoli je bilo treba. Dočakala sta visoko starost in kot krono njenega poštenega in zglednega zakona še biserno in diamantno poroko.

Danes oba počivata na starotrškem pokopališču, od koder se vidijo tudi obronki razborskih hribov, kjer sta preživela večino svoje življenja. ▲

Se še spomnite tistih dobrih starih časov...

MILENA TRETJAK

Včasih so mladi radi delali, prišli za vsako priložnostno delo. Ivan Skočir-Pušelov Ivan, se rad spominja tistih let. Zelo rad pokaže tole fotografijo, ki jo je delovna mladina skupaj posnela v revirju Razborca leta 1961. Fotografiral jih je revirni vodja Dominik Pungartnik pod Črnim vrhom. Mladi so spomladi in jeseni zasajevali prazne površine v gozdu oziroma opravljali gojitvena dela.

Večina izmed njih je zdaj že upokojenih. Zagotovo pa vsi poznate tri dobre Razborčane:

Jožeta Potočnika, Ivana Skočirja-Pušelovega Ivana, ki temelji še na posebno dobrih sosedskih odnosih z Marijo Skočir-Potočnik-Trnjek. Ker odlično sodelujeta, tudi dobro gospodarita vsak na svoji kmetiji.

Lahko bi rekli, da drži misel, da iz malih dobrih dejanj raste veliko znanja... ▲

Na sliki stojijo od leve proti desni; Marija Skočir, sestre Trezika, Fanika in Justina Pačnik-p.d.Hriberšekove. Sedita pa Jože Potočnik in najmlajši na fotografiji Ivan Skočir.

VIHARNIK

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d.d.
2380 Slovenj Gradec, Vorančev trg 1
Telefon: 88/ 43-332, faks: 88/ 42-684
E-mail: viharnik@gg-sg.si

Direktor: Silvo Pritrznik, univ.dipl.inž.gozd.

Odgovorna urednica: Ida Robnik

Uredniški odbor: Ida Robnik,

Gorazd Mlinšek in Marlena Humek

Likovna urednica in

grafično oblikovanje: Marlena Humek

Priprava za tisk: Forma Hutter

Tisk: ZIP CENTER, Ravne na Koroškem

Vse pravice pridržane,

© Gozdno gospodarstvo

Slovenj Gradec 2001.

Fotografije © avtorji

Avtorja fotografije na naslovnici:

Marlena Humek in Peter Vernik

BREZNIKOVİ DNEVI V IHANU PRI DOMŽALAH

MILENA CIGLER GREGORIN

Kovačava kobilica je navadno bosa, pravimo. Torej, da so v Ihanu Breznikovi dnevi, sem izvedela preko radia.

Ideja, da bi koroške literate popeljala v Ihan, je hitro dozorela in se prelevila v dejanje. Naj spoznajo to vas, ki je bila nekdanj boljš znana po prašičji farmi kot po možeh, ki so opravili velika dela. Med njimi je dr. Anton Breznik brez dvoma eden največjih po opravljenem delu v prid razvoja slovenskega jezika. Ni zastoj tudi dr. Toporišič pred kratkim, kot večerni gost RTV Slovenija v nedeljo zvečer, večkrat omenil, kdo mu je dal temelje - podlago za razvijanje pravopisa nam dragega jezika (poleg njega še Janežič, Sket, V Levstik in drugi).

Torej, "Navzarjev gospod" - domače ime hiše, ki so jo starši kupili, je bil po poklicu župnik. Poleg svojega osnovnega poklica pa je več kot štirideset let svojega razmera kratkega življenja (67 let) posvetil zbiranju ljudskih pesmi, ki jih je zvesto pošiljal Karlu Štreklju. Ta je izdal dve knjigi ljudskih pesmi na Slovenskem z navedbami krajev, kjer so bile najdene, pete ali povedane. A Breznik mu jih je poslal več kot 300, zapisane v verodostojni narečni obliki.

Zanimala so ga narečja na Slovenskem. Tu ni mogel izbirati kraja, ampak je proučeval narečja tistih krajev, kjer je služboval. Tako je proučeval škofjeloško, postojnsko in ihansko narečje. Nadaljnji predmet proučevanja je bil naglas glagolov v slovenščini. Potem je napisal študijo: Slovenske besede v slovenskem jeziku. Poleg teologije je vpisal tudi študij jezikoslovja na filozofski fakulteti.

Ves čas je bil zelo šibkega zdravja kot njegov oče. Z vztrajnim delom je napisal 12 knjižnih del, večinoma razprave o slovenskem jeziku, slovnico slovenskega jezika, bil je tudi učitelj slovenščine na škofjiški klasični gimnaziji v Šentvidu. Ves čas je imel tesne stike s Karlom Štrekljem, ogromno naših literarnih ustvarjalcev je upoštevalo njegove napotke glede rabe posameznih besed in pravopisne nasvete. Opazil je tudi, da med ljudmi žive izrazi, besede, ki jih ni našel v nobenem slovarju, niti pri Maksu Pleterniku ne, zato je izdal te besede v knjižici z naslovom - slovenski navržki.

Dr. Anton Breznik je bil torej mož, vreden da mu domača ihanska in slovenska javnost posveti teden kulture.

O njem bi lahko še veliko napisala, toda naj bo najpomembnejše vodilo njegova misel, ki ga še posebej odlikuje: "Nisem proti temu, da si izposojamo besede od drugih slovanskih narodov, če nimamo svojih ustreznih. Toda, pojdemo najprej še brati staro - slovenske besede in šele potem si izposojamo."

In še nekaj napotkov iz jezikoslovnih razprav, ki bodo prišli prav vsakemu ustvarjalcu ali novinarju:

- slovanski ali srbo-hrvatski izraz pristanem na kaj nadomestimo z slovenskim privolim,
- sestati se nadomestimo z besedama sniti se,
- neuk človek : neveden človek,
- večšina : spretnost,
- jadicovati : tožiti, tarnati,
- označen : zazanamovan,
- znak : znamenje
- itd.

Vsekakor je o tem možu še potrebno govoriti, naj pa še nekaj besed posvetim svoji in njegovi rojstni vasi in ljudem v njej:

Iz sončne Koroške in Štajerske smo prišle v megleno vas, delal se je že mrak, bilo je dokaj hladno, toda gostitelji so nas pristrčno sprejeli. Predstavili smo se z našimi literarnimi deli, potem pa so mladi zaigrali igro: Resnica ni, da svet pod Taborom samo smrdi. No, da s farne veter še vedno nosi parfum, najbolj ob nizkem pritisku je dejstvo, domačini pa se ne dajo in pravijo: "Ja, ali pečenka ti pa diši?" Kljub temu sem zdaj rada na Koroškem, pri sv. Križu je zrak tako čist, da bi se lhanci "zastрупili" od njegove svežine. Pa pustimo hec na strani, rojstna vas je le rojstna vas, zato še tale pesmica za zaključek tega poučnega dne v čast A. Brezniku in Ihanu. ▲

RESNICA NI, DA SVET POD TABOROM...

Vabilo na Breznikov večer izbrani, pravi čas odposlano, na pravi naslov, bil je vznemirljiv občutek, a ne nov, nagovoriti ljudstvo v dvorani.

To so posebni ljudje, lhanci so (kot Korošci) so zdravega razuma in če je treba, izrednega poguma. Breznika imajo, ponosni so.

Tudi jaz sem iz lhanske doline in na Koroškem sem se udomačila lepo, na Ihan imam otroške spomine.

Korošci in lhanci skupno imajo: kadar govoru obojih prisluhneš, (obojji) na "v" kvantajo, čebvajo.

MILENA CIGLER GREGORIN

V I H A R N I K

Vihravo odšlo je staro leto.

Iskrivo novo stopilo je čez prag.

Hrabro si prihajal ti med nas.

A zdaj vstopaš z nami v novo leto.

Resnično s tabo nam je lepo!

Nikoli nas ne razočaraj.

In novice vedno nam prinašaj.

Kaj se to leto bo zgodilo, boš opisal.

Uganke so velike še pred nami.

Od srca pa si želimo,

zdravja, sreče,

tudi dobre volje

naj bo vmes,

ko s tabo v novo leto

vstopamo zares!

BERTA RUPČIČ

ZA RAZVEDRILLO BOŽIČNO NOVOLETNA KRIŽANKA

RAZVEDRILLO	URADNI INDIJSKI JEZIK	PAPEŽEVA OKROŽNICA SVETU	LUDEVIT GAJ	6. IN 23. ČRKA ABECEDE	PROSTOR NAD ZEMLJO	PRJETEN VONJ	ZDRAVILLO PROTI BOLEČINI	VISOK ŠPANSKI PLEMČ	MOZOLJAVOST
IME PEVKE BLAGNE							TURŠKI OBLASTNIK		
AZJSKA ZAČIMBA							DEL OBLAČILA (DVOJINA)	POŽIREK	
NINA CANKI			IGLAVEC DODATEK JAKOM IZCEDEK DREVES				ČESKO AU POLJSKO GOSPOD NARAVNA TEKOČINA		
DORNIK IVAN			RODNA DEŽELA ROČAJ						
SPOLNA CELICA RIB					UBRANI GLASOVI, ZVOKI				
BOJEČ	LOMJENJE EVROPSKA REKA				OCET	PEVEC SMOLAR STARA MAMA		PRITR-DILNICA	EVGEN LAMPE
					UJEMANJE BESED V PESMI		JAVEN POZIV	ALUMINIJ ČEBELJA SAMICA	
VOJAŠKI ČIN (DVOJINA)					KOTNIK STANKO	SOVRE ANTON TEM. PROSEK ZA OSVETLJEN-IM TELECOM			KASETOFON NAJBOLŠI PREMOG
PIJAČA STARIH SLOVANOV		DRITEČ OŠC NA KOŽI KRAJŠE SPOROČILO		ŽENSKO IME	SREČKO KOSOVEL STROJNI DEL V VALJU		MESTO V ČRNI GORI HERCEG ...	SLOV. REKA STROKOV. METODIKE	
PRVI DEL ZIOZENK REKORDER			NORVEŠKI DRAMATIK PISATELJ HEMINGWAY				GORJUV PLIN ŽENSKO IME		
	ORIEN-TALSKO PECIVO	POGORJE V KARAVANKAH SVETINŠKA PODOBA			PISEC NOVEL				
STARO-GRŠKI ZDRAVNIK					CVETOČI DEL RASTLINE IGRALNA KARTA			HRAST	
REŠEVALNI ČOLN			OSEBNI ZAIEMK	LUTHAR OTO	GL. MESTO EGIPTA BRANKO BERČIČ			OČE	
ARKTIČNI JELEN			KOVAČ VOJIN	OTOK V TIRENSKEM MORJU ORANJE		VEZNIK	AHAČIČ DRAGA NIKALNICA	ZIDAR ANICA	NADA CAREVSKI
VELIKONJA NATAŠA		JUNAK V KEKČEVH ZGODBAH					IVO ZORMAN		ENAKA SAMO-GLASNIKA
ANTON AŠKERC		ZEMLIŠČE VRTNIN		AVTOR-ANICA HUDEBNIK	OSEBNI ZAIEMK		KARLIN ALMA		KER-MAUNER TARAS

PETELINČEK IN PUTKA

RADO JEROMEL

Nedavno tega, ko pridem domov, zagledam v okolici hiše petelinčka in putko. Začudim se, od kod je prišla ta perutnina, saj je pri nas doma nimamo. Razmišljam, da bi lahko bila sosedova, vendar pri njih imajo večje kokoši in petelina. Potem stopi na dvorišče mama in pove, da nam je sosedja Urška podarila petelinčka in putko nekoliko manjše rasti. Pred pol leta se mama ni mogla načuditi lepoti kur pritlikave sorte, ki so jih sosedje vzgajali v Cirkovcah. Ko so se izvalili piščanci in nekoliko zrasli, je sosedja en par namenila nam.

Razmišljal sem da bo v naselju kar težko živeti s kurami, mama pa si želi, da bi le poskusili. Tako sta ostala pri nas. Čez dan veselo skačeta po travniku, ponoči pa spita v zajčniku. Tudi sin Luka se rad poigra z njima, včasih pa mu naredita kar nekaj skrbi,

ko ju mora spraviti v zajčnik in brezglavo teka-ta naokrog. Tako je Luka spoznal, zakaj ljudje večkrat uporabijo rek: "Je slep kot kura!"

No, naša dva pernata prijatelja včasih zaideta tudi h kakšnemu sosedu, vendar ju poskušamo kar najhitreje spraviti nazaj na naše dvorišče, da ne pride do negotovanja.

Ko je letos zapadel prvi sneg, si nista upala iz svojega zavetišča. Tako sem moral vsakega posebej seznaniti s snegom. Precej preplaha pa jima povzročijo srečanja s sosedovim mačkom in psom.

Zima bo prinesla nekoliko hladnejše dni in upajmo, da bosta naša petelinček in putka preživela do pomladi in še dalj, ko bo zopet topleje in prijazneje tako za ljudi kot za živali. ▲

Foto Rado Jeromel

POPOTOVANJE PO KRETI

Mag. JOŽE PRATNEKAR

Turistična agencija Collegium iz Ljubljane je v mesecu oktobru lani organizirala desetdnevno ekskurzijo na Kreta. Namen potovanja je bil spoznati gospodarski, kulturni, predvsem pa turistični utrip te otoške dežele.

V zgodnji jutranji uri 1. oktobra smo se ob deževnem in meglenem vremenu na letališču Brnik odlepili od tal in odleteli proti jugu. Na letalu AIR BUS 320 letalske družbe Adria Airways so bili v glavnem absolutni ljubljanskih fakultet. Med njimi pa tudi naša peščica » nekdanjih absolventov«.

Po mirnem in prijetnem letu smo ob 5. uri (urne kazalce smo premaknili za eno uro naprej) pristali na mednarodnem letališču Iraklio.

Ob letališki stavbi nas je pričakal prijazen domačin naš vodič zobozdravnik dr. Kelaidis George - Babis. Ves čas našega izleta je bil le Babis. Z avtobusom smo se odpeljali proti vzhodu in po polurni vožnji prispeli v mesto Hersonisos, kje smo se namestili v hotel in še isto popoldne namočili v Sredozemsko morje.

Otok Kreta je zibelka evropske civilizacije in pred 4.000 leti središče evropske kulture. Po kralju Minosu je dobila ime Minojska kultura. Otok meri v dolžino 256 km in v širino 15 do 57 km. Leži na isti geografski širini kot Tunizija in je najjužnejši evropski otok. Kreta je enako oddaljena od Azije, Afrike in Evrope. V zadnjih letih pa postaja vse bolj privlačna za turiste iz vseh evropskih dežel.

Kreta je zelo gorata dežela. Najbolj znana sta dva gorska masiva: Bele gore, visoke 2.452 m in so pozimi včasih pokrite s snegom ter Ida z najvišjim vrhom 2.456 m.

Na otoku so ozke dolge doline, kjer je razvito kmetijstvo. Ena takih je Messara. Tu so tudi največje obdelovalne površine. V času starih Rimljanov je bila Messara žitnica rimskega cesarstva. Na Kreti je tudi najdaljša soteska v Evropi z imenom Samaria.

Znana je tudi planota Dikti, kjer je bil že pred 100 leti urejen poseben namakalni sistem in še danes deluje. 1000 posebnih vetrnic poganja črpalke za črpa-

nje podtalnice in tako namakajo kmetijske rastline.

Za sodobno življenje sta prevladujoči dve podobi: moderno urbano območje Krete 21. stoletja na severu, na jugu otoka pa podeželsko kmečko življenje, kjer za prevoze bremen še vedno uporabljajo osle.

Na severozahodu otoka je zgrajeno ameriško vojaško oporišče z letališčem pod zemljo. Na skrajnem vzhodnem delu Krete je znano mondeno letovišče s številnimi luksuznimi hoteli, kjer preživljajo dopuste razni naftni mogotci in drugi bogataši.

Prve naselitve otoka so že v Neolitikumu, to je 5.000 let pred našim štetjem. Največji razvoj je Kreta doživela v času vladavine kraljev Minos - Minojska doba od 2600 do 1150 let pred našim štetjem. V tem obdobju se je veliko ljudi preselilo na otok, ki so se pričeli ukvarjati s kermičarstvom in predelavo slonovine, stekla in poldragega kamena. Takrat postavijo znane palače v Knossosu, Festosu in Maliji (znana legenda o Minotavru, Tezeju in labirintu).

Leta 1700 pr.n.št. je močan potres do tal porušil vse stavbe. Po tej katastrofi so takratni prebivalci zgradili še lepše stavbe, ki so se ohranile vse do danes. V času Minojske dobe je bila Kreta najplivljivejša in najbolj napredna dežela v Sredozemlju.

Leta 1540 pr.n.št. je otok prizadela strahotna katastrofa. Zaradi izbruha vulkana na otoku Santorini je Kreta dosegel ogromen morski val pomešan z vodo, pepelom in lavo, ki je uničil številna naselja, kulturne spomenike, in deželo potisnil v bedo.

Pozneje so otok zavzeli Dorjci.

V 1. stoletju pr.n.št. otok zavzamejo Rimljani; to pomeni začetek krščanstva.

Značilno je Arabsko osvajanje (Saraceni), kjer se naselijo na območju današnjega Iraklion-a. Po četrti križarski vojni je bila Kreta priključena Benetkam. V tem obdobju je bil na otoku največji razcvet kulture (literatura, slikarstvo, itd.).

Od leta 1669 do 1898 so otoku vladali Turki. Za to obdobje je značilno, da sta propadali kmetijstvo in trgovina; zaradi visokih davkov in terorja domači-

ni niso imeli volje do dela in trgovanja. Leta 1898, ko so okupatorji zapustili Kreta, je dežela dobila status samostojne skupnosti, ki jo je vodil komisar.

Leta 1913 se je Kreta priključila Grčiji kot samostojna dežela, razdeljena na štiri kantone.

Danes je Kreta predvsem turistična dežela. Na severnem delu so v zadnjih letih nastala moderna letoviška mesta, zgrajeni novi sodobni hoteli, peščene plaže in na stotine gostišč. Turistična sezona praktično traja celo leto. Le v zimskih mesecih, ko je dežela zaradi obilnega deževja manj privlačna, turistični utrip nekoliko zamre. Kreta je dežela sonca, saj 300 dni na

lahko pa se plačuje tudi s tujo valuto kot so marke, dolarji, itd.

Za Kreta je značilno, da je skoraj vsaka tretja hiša izposojevalnica avtomobilov, motornih koles in biciklov (Rent a car). Cene za izposojeno vozilo so zelo različne, odvisne od znamke vozila in od časa uporabe. Sicer pa je potrebno pri tem biti pozoren, saj se kar rado zgodi, da ti ob plačilu za izposojeno vozilo zaračunajo še počeno vzvratno ogledalo, čeprav je bilo že prej poškodovano.

Sicer pa je promet na Kreti zelo neurejen; tod vlada pravilo močnejšega in kar nismo mogli verjeti, da ni več prometnih nesreč.

Pred Akropolo

Foto BABIS

leto ne pade nobena kaplja dežja. Menda je to najbolj sončen otok v Sredozemlju. Prijetno podnebje in čudovite plaže privabljajo številne turiste iz Evrope in drugih dežel. Da postaja Kreta zelo zanimiva turistična dežela kaže podatek, da na letališču Iraklio vsakih pet minut pristane letalo. Zanimivo je nočno življenje, ko se odprejo številni bari - taverne, kjer prijazni gostinci včasih tudi preveč vsiljeno ponujajo značilno grško hrano kot so giros, dolmades, tzatziki, ovčje meso in žganje ouzo.

V mestih so številne trgovine in butiki, ki so odprti celo noč in v katerih trgovci ponujajo domače blago pa tudi tuje izdelke. Zelo znane so zlatarne in draguljarne, saj Kreta slavi po izdelkih iz zlata. Plačilno sredstvo je drahma (100 drahem je 58 SIT),

Kot druga gospodarska dejavnost Krete je kmetijstvo, ki pa je razvito predvsem na jugu dežele. Zaradi dolgotrajne suše govedi ne redijo. Glavni dejavnosti sta oljkarstvo in reja drobnice. Na otoku je preko 15 milijonov oljčnih dreves, saj jih skoraj sleherni kmetija goji in prideluje oljčno olje, ki na tržišču slovi kot najkvalitetnejše. Pri predelavi oljčnega olja odpadne lupine uporabljajo za ogrevanje stanovanj in celo kot surovino za ogrevanje termoelektrarn.

Na Kreti rastejo tudi pomarančevci, limonovci, mandarine, smokve, v okolici Malije tudi bananovci. Južno od mesta Iraklio pa so vinogradniški nasadi. Samo v dolini Messara so tudi nasadi vrtnin in poljščine, kjer pa polja namakajo.

Drobnico redijo predvsem za meso, pa tudi za volno. Na

otoku je preko 700.000 ovac in 60.000 mul. Na jugu so namreč osli še vedno glavna vprežna živina.

Od divjadi so poznane divje koze kri - kri. Podobne so našim kozorogom.

V Egejskem morju ni veliko rib, saj so jih v preteklosti lovili z dinamitom.

Kreta je bogata po številnih žuželkah in mrčesu. Eno vrsto od njih - komarje » smo občutili na lastni koži ».

V naš program je bila vključena tudi » grška večerja » s folklornimi plesi in prikazom starih kmečkih običajev.

Proti večeru smo se z avtobusi odpeljali iz našega letovišča Hersonisos proti jugu v vas Karouzanos. V vasi s 300 prebivalci je urejena turistična kmetija z odrom in velikim prostorom za goste na prostem. Domačini v narodnih nošah Krete turistom prikažejo razna domača opravila (izdelavo sedel za osle), postrežejo s turško kavo, kuhano na oglju in z izredno kislim rdečim vinom, ki ga menda kmetje pijejo za žejo ob vročih dneh. Seveda pa je potrebno poskusiti tudi žganje ouzo, ki je podobno mastiki (sladko z janežem). Na ogled je bila tudi tipična kmečka hiša, v sobah pa narodne noše s Krete.

Folklorne skupine so prikazale značilne plesne Krete, med katerimi je še posebej zanimiv sirtaki. Pri tem plesu uporabljajo značilni glasbili lutnjo in liro. Fantje in dekleta pozneje povabijo na oder tudi obiskovalce, da jih naučijo veččin grških plesov.

Med samim programom so nam postregli s tipično grško kuhinjo: ovčje meso, krompir, grško solato in posebno pecivo. Seveda pa ouzo in vino, ki pa je bilo na srečo manj kislo kot tisto pri pokušnji.

Ob 23. uri se je program za nekatere » bolj resne » zaključil, za mladino, tudi za absolvente ljubljanskih fakultet, pa šele menda v zgodnjih jutranjih urah.

Značilnost tega ogleda je bila predvsem ta, da domačini znajo turistom svoje zgodovinske, kulturne in kulinarne znamenitosti še kako spretno ponuditi in drago zaračunati. Naši gostinci in turistični delavci se bi lahko od njih marsikaj naučili.

Največja zgodovinska znamenitost Krete

so ostanki palače Minos v kraju Knossos z legendami o življenju in delu dinastije Minos. Palača je stara več kot 4.000 let in pomeni zibelko evropske kulture. V mestu Knossos je tudi zgodovinski muzej, ki hrani arheološke izkopanine Krete od leta 4.000 pr.n.št. nazaj.

Počasi se je naše prijetno bivanje na Kreti bližalo koncu. Osmi dan smo se poslovili od našega letovišča Hersonisos in se v večernih urah v pristanišču Iraklio vkrcali na trajekt. Po prijetni plovbi smo v jutranjih urah prispeli v mesto Atene. Prijazna vodička slovenskega rodu nas je po jutranji kavi popeljala na znamenito Akropolo, od koder je bil čudovit razgled na mesto.

V Atenah živi preko 5 milijonov prebivalcev, to je polovica Grkov. Mesto se duši v prometu, smogu in pomanjkanju vode. Skoraj sleherni dan prebivalci zaznavajo potresne sunke, kar pomeni, da mesto leži na tektonski prelomnici.

Po krajšem postanku v Atenah, kjer smo si ogledali tudi menjavo častne straže pred vladno palačo, smo v popoldanskem času zapustili mesto in se napotili proti zahodu Grčije v pristanišče Patras. Gredoč smo si ogledali še umetni prekop Korint in se še zadnjikrat namočili v Sredozemskem morju.

Malo čez polnoč smo se vkrcali na trajekt KRITI 1; poleg ljudi sprejeme še 150 kamionov in več sto osebnih avtomobilov.

Po dveh nočeh in enem dnevu mirne plovbe je ladja zjutraj pristala v Trstu. S tem pa je bilo tudi našega popotovanja po Kreti in Grčiji konec.

Do doma nas je ločila samo še štiriurna vožnja z avtobusom.

Naš Babis nas je na tem dolgem potovanju zares seznanil z vsemi značilnostmi njegove dežele, za kar se mu še enkrat lepo zahvaljujem.

Ko smo se na Ravnah poslovili s prijetnimi vtisi in doživetji, smo prišli do spoznanja, da se Kreta splača obiskati, saj je to dežela z bogato zgodovinsko in kulturno preteklostjo. Vse to pa so prebivalci otoka znali združiti s koristnim in seveda turistom za plačilo tudi predstaviti. Po njih se bi splačalo gledovati. ▲

AJDA

PREDSTAVLJA KOROŠKO

OTMAR KLIPŠTETER

Prijetni dom na hribu seznanja mlade Slovenke in Slovence s Koroško, ki je - žal - premnogi premalo ali sploh ne pozna. Po 50 učenk(-cev) slovenskih osnovnih šol se vsak teden v spremstvu učiteljev povzpne 617 metrov nad morje na Libeliško goro (tudi peš, kadar se pripeljejo z večjim avtobusom, za katerega je cesta preozka) k bivši obmejni vojaški karavli, ki so jo preuredili v mladinsko domovanje zunajšolskih dejavnosti in jo imenovali Ajda.

Okrog 1.300 do 1.400 petošolcev do sedmošolcev (oziroma učencev 6. do 8. razreda devetletk) gostuje vsako leto po 5 do 7 dni v tednu v Ajdi, kjer skrbi zanje devetčlanska »posadka«. »Prihajajo iz vseh koncev Slovenije,« pojasnjuje Marjana Reiser, ki je pedagoška voditeljica, »seznanjamo jih z značilnostmi koroške pokrajine, z zgodovino naše deželice, še posebej s preteklostjo znamenitih Libelič. Naš program pa je usmerjen tudi v naravoslovne in športne vsebine.«

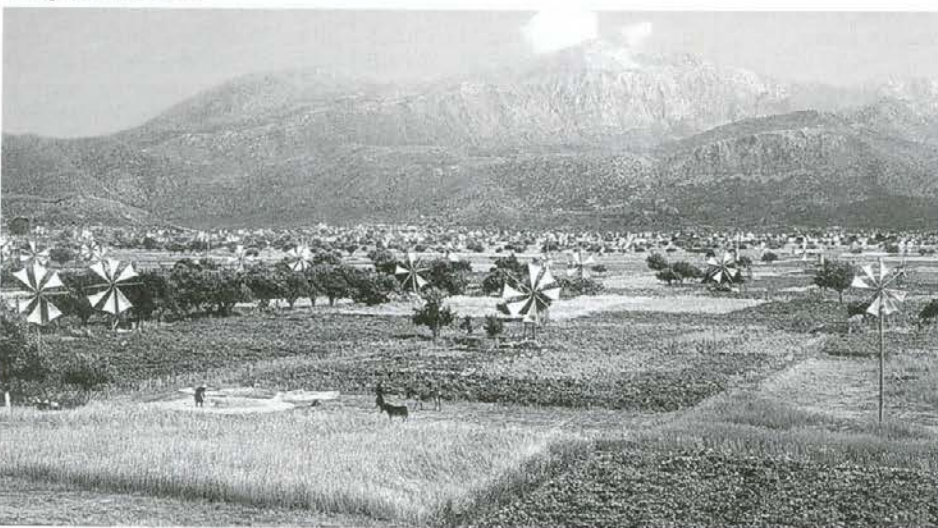
Za spoznavanje Koroške je Ajda pravljična lokacija, saj z nje seže pogled daleč po dravski dolini in so tudi (sedaj zasnežene) Koralpe skorajda pred nosom. Reiserjevi pomagajo še štirje pedagoški delavci(-ke), med katerimi je tudi Metka Tajzel, ki je zasnovala naravoslovno učno pot, po kateri - še zlasti mestnim otrokom - razkriva številne čudeže narave. Pripelje pa jih tudi do državnega mejnega kamna, na katerem je še vedno napis SFRJ, za katerega celo nekateri sedmošolci ne vedo več, kaj pomeni.

Tudi za razgibavanje mladih teles je raznoterih možnosti dovolj, ker so na voljo igrišča za mali nogomet, košarko, odbojko, privlačni pa sta zelo tudi (kar dve!) plezalni steni. Na snegu - kadar ga je dovolj, nanj postavljajo dve prenosni vlečnici - se tudi lahko nasmučajo ali nasankajo, ker so smuči na voljo in sanke tudi. Z gorskimi kolesi (ki čakajo v skladišču) se lahko otroci popeljejo po okolju, kadar pa je dovolj toplo, s kanuji (kajpada pod strokovnim vodstvom) raziskujejo širjave zajezone Drave.

»Ponujamo tudi lokostrelske možnosti, namizni tenis, vrtni šah in še bi lahko naštevala,« se smehlja Reiserjeva in omeni še mini živalski vrt z akvarijem, ribicami, vodnimi želvami, puščavskimi mišmi ter zajčjim parom, ki je tik pred novim letom dobil trojčke.

Ni torej presenetljivo, da se mnogi otroci in njihovi spremljevalci(-ke) s tega hriba vračajo domov zaljubljeni v Koroško.

Razglednica Krete

AJDA PRAVLJIČNA LOKACIJA ZA SPOZNAVANJE KOROŠKE

FOTO OTMAR IN TOMAŽ KLIPŠTETER

2

3

4

5

1. Ajda - pravljica lokacija za spoznavanje Koroške.
2. Šefica Ajde Marjana Reiser
3. Ker gre ljubezen skozi želodec, ima Polonca Krajnc, kuharica Ajde, tudi zasluge za to, da odhajajo otroci zaljubljeni v Koroško.
4. Pri 50 mladih gostih ima čistilka Sonja Štrigl toliko dela, da utegne kavico spiti samo na hitrico.
5. Miran Franc je nepogrešljiv povsod, kjer se kaj pokvari, kjer je treba kaj postaviti, montirati, pripeljati, odpeljati ipd.
6. Otroci osnovne šole Šentjanž (na Dolenjskem) so Ajdo očarali z imenitno gledališko predstavo.
7. Rajko Juvan varuje plezalce.
8. Metka Tajzel predstavlja otrokom past za lubadarje, ki jo je poimenovala hotel Knaver.

6

7

8

MED VIKENDI ODRASLI

Posadka Ajde tudi med vikendi ne počiva, ker takrat prihajajo v goste odrasli iz različnih krajev Slovenije; člani pevskih zborov - denimo - gasilskih društev, skupine učiteljic(-jev) pa tudi drugi individualni gostje. Privabljajo jih poleg prirodnih lepote še ugodne cene, saj dan bivanja v Ajdi s hrano in prenočiščem vred velja samo 2.950 tolarjev. Kaže vedeti, da se morajo skupine prijavit 14 dni prej, in sicer na ☎ 01 234 86 27 (ministrstvo za šolstvo).

GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC

Vorančev trg 1
2380 Slovenj Gradec
Telefon, nc: 88 43 332, Faks: 88 42 684
E-mail: viharnik@gg-sg.si

SERVIS

Če ste lastnik tovornega vozila, gradbenega ali kmetijskega stroja, potem prav gotovo potrebujete nekoga, ki vam bo pomagal skrbeti zanj.

S svojimi dolgoletnimi izkušnjami in usposobljenimi delavci vam nudimo:

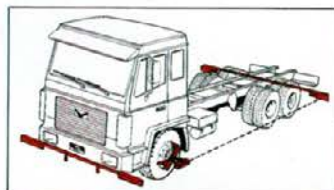
- vzdrževanje vseh vrst tovornih vozil z nadgradnjami
- montažo in vzdrževanje hidravličnih dvigal
- merjenje tlakov in nastavitve varnostnih ventilov
- avtooptiko za tovorna vozila - merjenje nastavitve stekanja koles in osi z lasersko optično merilno napravo
- centriranje koles za tovorna vozila
- demontažo in montažo avto-

plaščev tovornih vozil, gradbenih strojev in traktorjev do velikosti 56"

- prodajo vseh vrst avtoplaščev proizvajalcev Bandag, Sava, Semperit, Goodyear, Debica,...
- po konkurenčnih cenah obnovo izrabljenih pnevmatik
- pranje tovornih vozil z ročno enokrtačno napravo
- vzdrževanje in popravilo gradbene mehanizacije
- vzdrževanje in popravilo kmetijske mehanizacije (smo po-oblašeni servis traktorjev UNI-VERSAL)
- montažo in popravilo gozdarskih vitlov
- varenje, struženje, rezkanje

Obiščite nas ali pokličite za dodatne informacije!

PE SERVISI
Pameče 151, 2380 Slovenj Gradec
☎ (02) 88 46 100
Telefax: (02) 88 46 109

Študijska knjižnica
DZ 05
VIHARNIK
2001

070 489(497.12 Slovenj Gradec

3006985

KOROŠKA OSREDNJA KNJIŽNICA
REVNICE

COBIS 8

kar potrebujete za delo v gozdu: vso gozdarsko orodje in opremo za posek in spravilo lesa, kolesne verige za traktor ali tovornjak, zaščitna sredstva in oblačila za gozdarje, kosilnice in motorne kose, škarje za živo mejo, motokultivatorje in še vse ostalo za delo v gozdu in na vrtu, itd...

Oglasite se pri nas.

SLOVENJ GRADEC,
Cesta na Štibuh 1
☎ 88/501 620,
faks 88/42 684
RADLJE (Dvorec),
Koroška cesta 68
☎ 88/71 423,
faks 88/71 239

koroška banka

Koroška banka d.d. Slovenj Gradec,
bančna skupina Nove Ljubljanske banke

VOŠČILO

Koroška banka d.d.,
bančna skupina NLB, Glavni trg 30, Slovenj Gradec
želi vsem svojim strankam in poslovnim partnerjem,
da si ustvarite, kar ste snovali,
da dosežete, k čemur ste strmeli,
da najdete, kar ste pogrešali,
da živite, kot ste se nadejali v letu 2002.

**Koroška banka d.d.,
Slovenj Gradec, Glavni trg 30
Bančna skupina NLB**